

OBISKALI SO NAS PREDSTAVNIKI AVSTRIJSKIH SINDIKATOV

Konec maja so našo republiko obiskali predstavniki sindikata nekovinske in kemične industrije avstrijske Štajerske in Koroške. Delegacijo je gostil republiški od-

bor kemične in nekovinske industrije. Obiskali so več slovenskih delovnih organizacij, da bi se seznanili z delovanjem sindikata, delovnimi pogoji delavcev ter življenjem in delom pri nas. V Celju so obiskali Aero in Cinkarno, poleg tega pa še Keramično industrijo Liboje ter Steklarno in Zdravilišče v Rogaški Slatini.

SREBRNI ZNAK ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE NAŠIM SINDIKALNIM AKTIVISTOM

Ob proslavi dneva Osvobodilne fronte – 27. aprila – so prizadevni sindikalni aktivisti prejeli odličja,

ki jih vsako leto podeljuje republiški sindikat, skladno s Pravilnikom o podeljevanju srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije. To priznanje so letos dobili naši sodelavci: Marjan MIRNIK, Konrad FAKTOR in osnovna organizacija Zveze sindikatov Aero Delovna skupnost skupnih služb.

SMUČARSKI ČETVERO- BOJ AERO – NIVO – LIBELA – TOPER

Pisati o smučanju je kar malce nenavadno za ta letni čas, toda tako je v tem času vsako leto, ko se na snežnem plazu v Logarski dolini srečajo delovne organizacije Aero, Nivo, Toper in Libela.

ŠE O 10. KONGRESU ZKS

Tovarišica Milena BREZIGAR je bila delegatka na desetem kongresu Zveze komunistov Slovenije. Zastopala je celjsko občinsko konferenco Zveze komunistov in posredno tudi komuniste s tega področja. Na kongresu je sodelovala pri delu komisije za naloge Zveze komunistov pri uveljavljanju socialističnih družbenoekonomskih odnosov in razvoju političnega sistema samoupravljanja.

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, JUNIJ 1986

LETNIK XXV – številka 5

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

Namesto uvodnika

Gospodarjenje, uspešnost poslovanja, problematiko proizvodnje, izvoz, inflacija – to so dnevno prisotne teme na vseh nivojih. Zato ne bomo navajali nič novega, le poskusili strniti nekaj misli o naši trenutni krizi. Mislimo, da ta izraz v tem trenutku lahko uporabimo.

Še vedno živimo v času izredno visoke inflacije. Kljub mnogim deklarativnim besedam o potrebi njene zaježitve, je delovanje in obnašanje odgovornih nesistematično. Nenehno spreminjanje pogojev, terapije s »šok« ukrepi, stalni veliki zaokreti v ukrepih ustvarjajo negotovost, dvome v obljube in izvajanje programa stabilizacije. Dolgoročne politike na področju cen gospodarstvo ne more izvajati, pozivi na izvoz na konvertibilno tržišče brez ekonomskih motivov, dolgoročno ne morejo dati svojih efektov. Zakonodaja na področju zunanjetrgovinskega in deviznega poslovanja, kljub dolgim in burnim razpravam pred sprejemanjem, je neustrezna.

Pa še zatikanje in odvečno administriranje ovira gospodarstvo. Ob vsem se izpostavlja dilema, ali sploh vemo, koliko je trdna in dolgoročna zdajšnja ekonomska politika.

In kakšne so posledice? V teh razmerah je inflacija že v prvih štirih mesecih »porabila« vso letošnjo načrtovano rast cen. Industrijska proizvodnja je sicer naraščala, vendar v Sloveniji precej počasneje kot v Jugoslaviji. Namesto 2,5 % načrtovane stopnje

rasti, smo dosegli le 1,6 % stopnjo. Izvoz je bil sicer še konec aprila 1,9 % višji kot v letu 1985, vendar je sredi maja že nižji kot v enakem obdobju preteklega leta.

Industrijska proizvodnja in ekonomski odnosi s tujino so torej preskromni, kot kaže pa je postala politika delitve dohodka neobvladana. Akumulacija kopni, vse bolj so grozeče izgube.

Naš položaj v zunanjetrgovinski menjavi in znane obveznosti do tujine lahko povzročijo dokajšnje zožene možnosti za uvoz potrebnih surovin in reprovizualizacijo, nadaljnje zaostajanje proizvodnje, krčenje že tako nizkega uvoza opreme in dolgoročno zaostajanje v tehnološkem razvoju. Posledice so jasne.

Kaj in kako naprej? To so vprašanja, ki si jih zastavljamo v vsakodnevnem življenju pa naj si gre za razmere v privatnem okolju ali pa za premagovanje razmer v delovni organizaciji. Zaradi splošnih problemov ne smemo postati

pasivni. Izogniti se vsem gornjim vplivom se tudi ne moremo, lahko pa jih omilimo. In to predvsem z lastnimi silami dogovornim usklajenim delovanjem v vseh sredinah Aera, štednjo na vseh področjih, saj nam tudi drobni prihranki pri vseh vrstah stroškov ter racionalno delo z materialom lahko mnogo pomenijo.

Ne nazadnje moramo to tudi doseči, zaradi zagotovitve naše skupne perspektive in »opravičila« naših izplačanih osebnih dohodkov.

Rezultati, doseženi v prvih mesecih, nas ne smejo zadovoljiti.

Izpolnjevanje načrtanih ciljev, o katerih smo že pisali in jih tudi samoupravno verificirali, ne sme biti samo cilj, temveč minimum, ki ga moramo doseči.

Vzpodbuda nam mora biti dejstvo, da je tudi v teh težkih razmerah vrsta delovnih organizacij uspešnih.

In zakaj ne bi bil Aero med njimi. Pogoje za to imamo.

M. B.

NAŠE AKTUALNE TEME

Še o 10. kongresu ZKS

Tovarišica Milena Brezigar je bila delegatka na desetem kongresu Zveze komunistov Slovenije. Zastopala je celjsko občinsko konferenco Zveze komunistov in posredno tudi komuniste s tega področja. Na kongresu je sodelovala pri delu komisije za naloge Zveze komunistov pri uveljavljanju socialističnih družbenoekonomskih odnosov in razvoju političnega sistema samoupravljanja. Razprava, ki jo je pripravila in posredovala, je obravnavala zunanjetrgovinsko problematiko. Osvetlila je predvsem dve področji oz. vprašanji:

- ali ima Jugoslavija in Slovenija jasno strategijo tehnološkega razvoja glede na našo strukturo proizvodnje, stopnjo razvitosti in vključevanje v tujni

- naš odnos do zunanjetrgovinskega sodelovanja z deželami v razvoju, saj je na tem področju enako oziroma celo večje število zavor zaradi predpisov in zakonodaje kot pri sodelovanju z ostalimi državami.

V razpravi se je dotaknila tudi strokovnosti pri zunanjetrgovinskem delu, kjer je izpostavila tisto področje šolstva, ki ne daje dovolj kakovostnih dodatnih znanj. Opozorila je na dejstvo, da dobri strokovnjaki, ki jih imamo, porabijo preveč časa za administrativna opravila in telefonske pogovore z Beogradom.

V nadaljevanju tega prispevka, objavljamo še nekaj misli o kongresu, kot jih je pripravila tovarišica Brezgarjeva.

Čeprav je zdaj 10. kongres ZKS časovno že nekoliko odmaknjen, saj sta od zaključka minila že skoraj dva meseca in smo v tem času že spremljali vrsto drugih kongresov, od mladinskih, sindikalnih in ZK drugih republik, smo istočasno v pripravi na zvezni kongres ZKJ, zato nekaj misli o tem...

Od 10. kongresa ZKS smo vsi veliko pričakovali. To je bil prvi od jugoslovanskih kongresov. Pokazalo pa se je, da je bil tudi zelo kritičen in zavzet, kar v določeni meri, vendar ne v celoti, prinašajo sprejeti kongresni dokumenti.

Trije dnevi, ki smo jih delegati preživeli v Ljubljani, so bili izredno delovni.

Po plenarnem delu prvega dne popoldne, se je že popoldne pričelo delo v komisijah in sicer:

1. Komisiji za naloge zveze komunistov pri uveljavljanju socialističnih družbenolastninskih odnosov in razvoju političnega sistema samoupravljanja

2. Komisiji za naloge komunistov v materialnem znanstveno-tehnološkem in kulturnem razvoju

3. Komisiji za naloge komunistov pri idejnoteoretskem, organizacijskem in akcijskem usposabljanju in razvoju ZK ter

4. Komisiji za naloge ZK pri nadaljnjem podružbljanju in samoupravnem odločanju v mednarodnih odnosih, v boju za mir, neuvrščeno in vprašanja socializma kot svetovnega procesa.

Večina razprav je bila zavzetih, kritičnih, pač odsev trenutnih razmer, nekaj izredno črnogledih, nekaj pa tudi le kot podajanje razmer v lastnih okoljih. Ob aktualnosti naše sedanje problematike so bile najštevilnejše razprave v prvi in drugi komisiji, kjer smo se polnoštevilno in kreativno vključili tudi delegati iz Celja. Področja, ki smo jih izpostavili, so bila:

- problematika zunanjetrgovinskega in deviznega poslovanja

- problematika drobnega gospodarstva kot sestavni del dopolnilni deli gospodarjenja ter njegovo vključevanje v mednarodno menjavo

- vloga razvojno-raziskovalnega dela ter projekt »P«, kot konkreten model prestrukturiranja gospodarstva

- ekologija kot dolgoročni cilj varovanja zdravega in čistega okolja

- model samoupravnega organiziranja in funkcioniranja železniškega gospodarstva

- neposredno povezovanje teorije in prakse z vidika uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju na ravni OZD - šola.

V komisiji, v kateri sem tudi sama sodelovala, je bilo prijavljenih 184 razprav, od tega 107 podanih ustno. Čeprav je delo potekalo neprekinjeno, z zelo kratkimi mini odmori prvi dan do pol desete, drugi dan pa celo do pol enajste ure zvečer, je delovno predsedstvo ves čas skrajševalo čas za razprave. Zaradi tematsko podobnih tem in da bi se izognili ponavljanju, je bilo potrebno razpravo sproti korigirati.

Težko je na kratko podati cel splet razprav. Vendar je bila skozi celoten tok, kot povezovalna nit, izpostavljen odgovornost. In to ne le v besedah, ne za vse povprek in vse enako.

Vse razprave so sestavni del kongresnih dokumentov. Vendar moram omeniti še to. Kljub temu, da so o kongresnih dokumentih predhodno potekale razprave in da so bili na teh osnovah pripravljeni predlogi, pa tudi na samem kongresu sprejeti amandmaji (samo na resolucijo kar 82), nekatera vprašanja še ostajajo premalo razčiščena. Zato je bila izpostavljena zahteva, da nov centralni komite zelo jasno in konkretno opredeli z roki in nosilci naloge pri uresničevanju nekaterih še vedno preveč splošnih in premalo zavezujočih kongresnih dokumentov.

Naj za zaključek zapišem. Še eno izmed misli s kongresa: »Ne potrebujemo verbalnega pozivanja k enotnosti, niti novih organov, potrebujemo pa dobro delo, ki temelji na znanju, pogum za spopad s slabostmi, zavest o lastni moči in odgovorno obnašanje«.

Uredništvo

Štipendiranje po novem sporazumu

Razvojni cilji prihodnjega srednjeročnega obdobja, pa tudi do leta 2000, nedvomno zahtevajo, da storimo več za izboljšanje izobrazbene ravni vsega prebivalstva. Te cilje bomo dosegli le z večjo skrbjo in vlaganjem v znanje. Pri zagotavljanju znanja mladim ima štipendijska politika pomembno

vlogo, saj omogoča usmerjanje skladno z družbenimi potrebami in izobraževanje tistim mladim, ki so sposobni, vendar bi jim bilo pridobivanje znanja družbene pomoči onemogočeno. Ker gre torej za izredno pomembno vprašanje, smo se v Sloveniji odločili že leta 1980, da bomo za štipendijo prispevali vsi in jih tudi družbeno usmerjali. V vseh občinah smo sklenili samoupravni sporazum o štipendiranju, ki je že dal vrsto dobrih rezultatov. Po njem organizacije združenega dela letno razpisujejo več kot 20.000 kadrovskih štipendij; z upoštevanjem štipendij iz združenih sredstev je med

KAKŠNE NOVOSTI NAM PRINAŠAJO DOPOLNITVE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ŠTIPENDIRANJU?

I. Temeljna načela

1. Vključene so vse sugestije za štipendiranje izrazito nadarjenih učencev in študentov;

2. Kot prehodna oblika izenačevanja materialnih možnosti vseh mladih za šolanje se uporabi prispevek za znižanje cene družbene prehrane učencev in študentov s tem, da se višina financiranja (0,5 odstotka od bruto OD ne poveča).

3. Kadri, ki so pomembni za ohranitev slovenske kulturne dediščine, so tudi štipendirani iz sklada Borisa Kraigherja (štipendijski sklad za raziskovalne kadre).

II. Kriteriji in merila za podeljevanje štipendij in določanja višine štipendij

1. Pri kadrovskih štipendijah je osnova za pridobitev pravice kandidiranja dohodek na družinskega člana v družini prosilca, ki ne presega povprečno mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji, ugotovljenega za preteklo leto (prej 85 odstotkov iste osnove).

Pri štipendijah iz združenih sredstev cenzus ni fiksno določen. Konkretno višino med 55–65 odstotkov iste osnove kot pri kadrovskih štipendijah za vsako šolsko leto določa skupščina zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije (prej 55 odstotkov iste osnove).

2. Poleg navedenih kriterijev je možno podeliti štipendijo učencem in študentom, ki jih predlagajo sveti vzgojnoizobraževalnih organizacij in s svojimi izrazito nadpovprečnimi učnimi rezultati in uspešnim vključevanjem v različne šolske in izvenšolske dejavnosti dokazujejo svoje izjemne intelektualne sposobnosti in delovne rezultate. Tako imajo predlagani kandidati pravico do štipendije, če ožji družinski člani za preteklo leto niso plačali davka od skupnega dohodka občanov.

3. Pri kadrovskih štipendijah doslej ni bilo razlike, če se je učenec ali študent šolal v kraju ali izven kraja bivanja. Ta razlika je v novem besedilu vključena s tem, da je bila za študente vključena lestvica, ki jo je predlagala univerzitetna konferenca ZSMS. Ta lestvica v večji meri uveljavlja načelo nagrajevanja po delu oz. stimulacijo za študijski uspeh. S povečanjem števila kategorij od 6 na 9 se povečuje občutljivost lestvice, kar praktično tudi pomeni, da študent lažje napreduje iz kategorije v kategorijo, vse to pa bo po mnenju pripravilcev lestvic krepilo interes za izboljšanje študij-

skega uspeha. Nova lestvica je modelirana tako, da v celoti ne zahteva več sredstev, dejansko pomeni le notranjo razporeditev v korist študentov z bolj-šim učnim uspehom.

4. Učencem in študentom – vozačem – pripada odslej dodatek za stroške prevoza, ki presegajo 2 odstotka povprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji, ugotovljenega za preteklo leto.

5. Odslej bo možno podeljevati štipendije tudi za podiplomski študij. Merila bomo določili v organizacijah združenega dela sami.

6. Za poklice, v katerih kadrov izrazito primanjkuje, se višina štipendije lahko poveča do višine zajamčene-ega osebnega dohodka, uradno ugotovljenega v SR Sloveniji.

7. Odbor skupščine zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije pristojen za štipendiranje odloči o medletni valorizaciji štipendij, glede na gibanja osebnih dohodkov in življenjskih stroškov ob vsakem trimesečju.

8. Pri ugotavljanju upravičenosti do štipendije iz združenih sredstev in razlike h kadrovski štipendiji se upoštevajo vsi dohodki in prejemki družine.

Kaj šteje med dohodke in prejemke družine, je opredeljeno v samoupravnem sporazumu o socialnovarstvenih pravicah; ista dikcija je vnešena v samoupravni sporazum o štipendiranju in sicer: med dohodke in prejemke družine štejejo:

- dohodke iz delovnega razmerja, pogodbenega dela ali druga dela
- vse oblike nadomestil
- dohodke iz opravljanja kmetijske in samostojne dejavnosti
- prejemke iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
- prejemke iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
- dohodke od premoženja
- osnovne štipendije bratov in sester vlagatelja
- preživnine
- varstveni dodatek pokojnini
- denarna pomoč za brezposelnost in

– delno nadomestilo stanarine.
Med dohodke in prejemke ne štejejo:

- dodatkov za pomoč in postrežbo občana
- doplačila posamezne SIS k ceni socialnovarstvenih storitev za uporabnike teh storitev
- enkratnih pomoči ob elementarnih nesrečah in drugih enkratnih pomoči
- jubilejnih nagrad in odpravnin.

Od dohodkov in prejemkov pa se odšteva:

- krajevni in občinski samoprispevek ter preživitinske dajatve.

srednješolci polovica štipendistov, med študenti pa 40 odstotkov.

Večkratna praktična uporaba samoupravnega sporazuma o štipendiranju pa je pokazala, da je treba nekatera njegova določila spremeniti in dopolniti. Spremembe so predlagale organizacije združenega dela in samoupravni organi za štipendiranje v občinah, pa tudi druge zainteresirane strukture. Na republiški ravni je bila ustanovljena posebna delovna skupina, ki je preučila in usklajevala potrebe in predloge za spremembo samoupravnega sporazuma o štipendiranju ter končno pripravila predlog sprememb.

V Celju je javna razprava potekala od aprila preteklega leta. Gradivo je bilo poslano delegacijam, družbenopolitičnim organizacijam in strokovnim službam organizacij združenega dela. Poenotena stališča, dodatni predlogi in pripombe celjske regije so bile posredovane skupščini zveze skupnosti sredi lanskega leta, usklajevanje pa je potekalo do decembra, ko sta skupščina udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju na republiški ravni in skupščina zveze skupnosti za zaposlovanje sprejeli predlog samoupravnega sporazuma. Skupščine občinskih skupnosti za zaposlovanje so v mesecu februarju 1986 predlog sprejele in ga posredovale organizacijam združenega dela z namenom, da k njemu pristopijo. Celjska skupščina skupnosti za zaposlovanje je na seji 23. aprila 1986 ugotovila, da sta k samoupravnemu sporazumu o štipendiranju občine Celje pristopili dve tretjini organizacij združenega dela, kar pomeni, da je veljaven.

III. Združevanje sredstev in solidarnost

Kljub velikemu številu pripomb v zvezi z razrezom solidarnostnih sredstev je v času javne razprave prevladovalo mnenje:

- da je potrebno zasledovati politični razvoj v SR Sloveniji in ne kaže podpirati razseljevanja v manj razvitih občinah

- da s kadrovske štipendije ni mogoče vezati potencialnih delavcev na določeno občino, če le-ti za to nimajo globalnega interesa in drugih pogojev

- da je sistem solidarnosti s tem, ko prispeva k izenačevanju materialnih pogojev za izobraževanje dal v Sloveniji pomemben prispevek v izboljša-

nju strukture izobraževalnih produktov

- na vprašanje solidarnosti je potrebno gledati z vidika naše družbe kot celote.

Metodologija je torej ostala nespremenjena, zaostri so se le nekateri pogoji za uveljavitev pravice do solidarnostnih sredstev in sicer bodo odslej upravičenci tiste občine, kjer se poleg izpolnjenih ostalih pogojev v sklad z združenih sredstev zbirajo tudi sredstva občanov, ki opravljajo samostojno gospodarsko, kmetijsko ali poklicno dejavnost, kjer je razmerje med podeljenim številom kadrovskih štipendij in štipendij iz združenih sredstev izboljšuje v prid kadrovskim štipendijam in če so v obravnavani obči-

ni podpisniki samoupravnega sporazuma o štipendiranju vse organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti.

IV. Organi udeležencev samoupravnega sporazuma

Samoupravna organiziranost na republiški ravni se je spremenila tako, da je le-ta sedaj organizirana analogno samoupravnim organom v občinah, kar pomeni, da bodo novi organi dopolnjeni z delegati RK SZDL, RK ZSMS in RS ZSS. Naloge organov štipendiranja na republiški ravni se bodo določile s statutom Zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije.

Božena Dojer

Naši štipendisti

V prejšnjem članku smo vam natančneje predstavili spremembe samoupravnega sporazuma o štipendiranju. Zanimalo pa nas je tudi, kako so bile v preteklem letu podeljene štipendije v naši delovni organizaciji in koliko jih je.

Bliža se konec šolskega leta in to je čas, ko se študenti in dijaki zanimajo za štipendije v posameznih delovnih organizacijah. Največkrat negotujejo, ker štipendije niso dobili. Zato bo verjetno za marsikoga zanimiv prispevek, v katerem razčlenjujemo štipendiranje naše delovne organizacije v preteklem šolskem letu.

V preteklem šolskem letu smo v Aeru razpisali 54 štipendij – od tega polovico za četrto stopnjo zahtevnosti, 11 štipendij za peto, 5 za šesto in 11 štipendij za sedmo stopnjo zahtevnosti. Odbor za kadre in družbeni standard je podelil 27 štipendij, torej polovico razpisanih. Že v letu 1984 so ostale nepodeljene štipendije za šolanje na četrti stopnji zahtevnosti, ker sta se na enajst razpisanih mest prijavila le dva kandidata.

Za šolsko leto 1985/86 so bile razpisane štipendije za naslednje poklice: tiskar, stavec, oblikovalec kovin, strojni mehanik, papirničar, procesničar, kuharica, kuharski in ekonomski tehnik, računalniški, grafični, kemijski ter strojni tehnik, ekonomist, grafični inženir, inženir varstva pri delu, diplomirani ekonomist, diplomirani

inženir kemije, diplomirani inženir strojništva in diplomirani novinar. Kot smo že zapisali, je bilo razpisanih 54 štipendij. Po zaključenem postopku so ostale **nepodeljene** štipendije za naslednje poklice: stavec, dve štipendiji, tiskar ena, papirničar štiri, kemijski procesničar ena, oblikovalec kovin deset, grafični tehnik dve, grafični inženir tri, diplomirani inženir kemije ena, diplomirani inženir strojništva dve in diplomirani inženir računalništva ena, vse zato, ker ni bilo interesentov.

Omenimo naj še, da je v letu 1985/86 prejemale štipendije naše delovne organizacije 86 učencev in študentov.

Verjetno vas zanima, koliko štipendij podeljujejo posamezne temeljne organizacije.

Kemija Celje ima devetnajst štipendistov od tega dva bodoča diplomirana inženirja strojništva, dva diplomirana inženirja elektrotehnike, štiri diplomirane inženirje kemijske tehnologije, enega inženirja varstva pri delu, šest kemijskih tehnikov, dva oblikovalca kovin in dva procesničarja.

Kemija Šempeter štipendira enega bodočega diplomiranega inženirja elektrotehnike, enega ekonomista, dva strojna tehnika, dva kemijska tehnika in štiri oblikovalce kovin, skupaj torej deset štipendistov.

Grafika štipendira enega bodočega diplomiranega ekonomista, enega grafičnega inženirja, pet grafičnih tehnikov, enega strojnega tehnika, enega elektrotehnika in enega tiskarja, skupaj deset štipendistov.

Trženje ima osem štipendistov, od tega pet bodočih diplomiranih ekonomistov, enega ekonomista in dva ekonomska tehnika.

Delovna skupnost skupnih služb štipendira devetnajst študentov in učencev za naslednje poklice: enega diplomiranega inženirja računalništva, štiri diplomirane inženirje kemije, enega diplomiranega inženirja strojništva, dva diplomirana ekonomista, enega diplomiranega novinarja, enega inženirja kemijske tehnologije, štiri ekonomske tehnike, enega kemijskega tehnika, dva računalniška tehnika, enega strojnega tehnika in eno kuharico.

Naš tozd v Medvodah štipendira enega bodočega diplomiranega ekonomista, enega diplomiranega inženirja kemijske tehnologije, enega strojnega inženirja, enega strojnega tehnika, enega grafičnega tehnika, enega kuharskega tehnika, dva ekonomska tehnika, enega elektrotehnika, dva kemijska tehnika, tri papirniške tehnike, enega modelnega mizarja, enega elektrikarja, tri oblikovalce kovin in enega papirničarja, skratka dvajset bodočih mladih strokovnjakov.

Gotovo je zanimiv tudi podatek, koliko naših štipendistov je v posameznih stopnjah zahtevnosti študija.

Tako je en štipendist za poklic z drugo stopnjo zahtevnosti, petnajst s četrto, devetintrideset s peto, pet s šesto in šestindvajset s sedmo stopnjo zahtevnosti.

Če pogledamo še to, kako štipendisti izpolnjujejo svoje obveznosti do naše delovne organizacije, vidimo, da so v preteklem letu potekle štipendijske pogodbe dvajsetim štipendistom. Od teh se jih je zaposlilo šestnajst, dva nadaljujeta šolanje, dva štipendista šolanja nista končala v pogodbenem roku. Šolanje so prekinili trije ští-

pendisti, od teh se je eden zaposlil na šesti stopnji zahtevnosti (ekonomist).

Pravna služba je v štirih primerih sprožila postopek za vrnitev štipendij delovni organizaciji, ker štipendisti niso izpolnili študijskih obveznosti.

V naši delovni organizaciji se je zaposlilo osemindvajset pripravnikov, od tega enaindvajset štipendistov. Strokovni izpit je opravilo trideset pripravnikov.

Ob analizi štipendiranja ponovno ugotavljamo, da že četrto leto zapored

ostajajo nepodeljene štipendije za nekatere usmeritve. Še več, odstotek nepodeljenih štipendij narašča, saj v preteklem letu predstavlja že kar polovico razpisanih štipendij. Najbolj upada zanimanje za štipendiranje in šolanje na grafičnih usmeritvah, in to od četrte do šeste stopnje zahtevnosti. Enako velja tudi za strojno usmeritev, vendar s to razliko, da je bilo za te poklice razpisanih manj štipendij.

Morda bo v letošnjem letu podeljenih več razpisanih štipendij, saj so se v akcijo za povečanje vpisa na omeje-

nih usmeritvah vključile tudi republiška izobraževalna skupnost, Zavod za šolstvo in šolski center tiska in papirja, ki naj bi z boljšo predstavitvijo omenjenih poklicev pridobili več mladih za šolanje. Menimo pa tudi, da bo določene spremembe prinesel novi sporazum o štipendiranju, ki ga predstavljamo v tej številki našega časopisa, ker bo omogočil podeljevanje štipendij, posebno nadarjenim učencem in dijakom, brez strogih kriterijev pri socialnem statusu družine.

D. R.

IZ DELOVNIH OKOLIJ

Na področju poslovne informatike je SOP nosilec podatkovnih (logičnih) modelov, kot vsebinskih organizacijskih podlog, ki jih računalniško podpiramo ali ne podpiramo.

Glede na dve osnovni skupini dejavnosti:

- poslovno organizacijo in
- poslovno informatiko,

so tudi delavci službe organizacije poslovanja razporejeni na dela in naloge splošne (poslovne) organizacijske narave in na dela in naloge informacijske narave.

Reševanje poslovno organizacijskih problemov je zaupano naslednjim delavcem:

Ime in priimek	Naziv dela	Leto zaposlitve v SOP
Marija KAUCIČ	Organizator poslovanja I.	1980
Branko ČREMOŠNIK	Organizator poslovanja I.	1978
Irena HERMAN	Organizator poslovanja II.	1978

Reševanje poslovno informacijskih problemov je zaupano naslednjim delavcem:

Ime in priimek	Naziv dela	Leto zaposlitve v SOP
Silva ZAPUŠEK	Organizator AOP I.	1980
Magda URH	Organizator AOP II.	1978
Viktor MLAKAR	Organizator poslovanja I.	1984

Za administrativno tehnična dela odgovarja tov. Ana KOŽELJ. Od leta 1983 vodi organizacijsko enoto tov. Jani KOBAL.

Glavni cilji na področju POSLOVNE ORGANIZACIJE v letu 1986 so:

1. Organizacijska podpora definiranih poslovnih ciljev Aera iz naslova urejanja dohodkovnih odnosov,
2. Organizacijska podpora poslovnih ciljev Aera iz naslova zahtev po makro, mezo in mikro organiziranosti,
3. Organizacijska podpora predlogov organiziranosti poslovnih funkcij in sistema delitve OD.

Glavni cilji na področju POSLOVNE INFORMATIKE v letu 1986 so:

1. Sodelovanje z RC Celje pri izdelavi modela upravljanja proizvodnje za TOZD Grafika,

2. Sodelovanje z RC Aero pri prenosu paketne obdelave PRODAJA na računalnik IBM 43/61,

3. Organizacijska podpora programa interaktivno finančno knjigovodstvo.

Jani KOBAL

Služba organizacije poslovanja

Področje dela SLUŽBE ORGANIZACIJE POSLOVANJA v DO AERO lahko delimo na:

1. POSLOVNO ORGANIZACIJO in

2. POSLOVNO INFORMATIKO
- POSLOVNA ORGANIZACIJA obsega:

1. ANALIZIRANJE ORGANIZACIJE

2. PROJEKTIRANJE ORGANIZACIJE

- 2.1. ORGANIZIRANJE STRUKTUR - MODELOV, če upoštevamo statični vidik in govorimo o makroorganiziranosti

- 2.2. ORGANIZIRANJE PROCESOV - NAVODIL (STANDARDOV), če upoštevamo dinamični vidik in govorimo o mikroorganiziranosti

POSLOVNA INFORMATIKA obsega:

1. RAČUNALNIŠKO PODPRT INFORMACIJSKI SISTEM

2. RAČUNALNIŠKO NEPODPRT INFORMACIJSKI SISTEM

NAŠ AERO

POROČAMO O ...

Srebrni znak Zveze sindikata Slovenije našim sindikalnim aktivistom

Ob proslavi dneva Osvobodilne fronte – 27. aprila – so prizadevni sindikalni aktivisti prejeli odličja, ki jih sicer vsako leto podeljuje republiški sindikat, skladno s Pravilnikom o podeljevanju srebrnega znaka Zveze sindikatov.

To priznanje so letos dobili tudi naši sodelavci: Marjan MIRNIK, Konrad FAKTOR in osnovna organizacija Zveze sindikatov Aero, Delovna skupnost skupnih služb.

Vsekakor je prav, da jih posebej predstavimo in jim namenimo več pozornosti.

Marjan MIRNIK je vodja obrata impregniranih papirjev v tozdu Kemija Celje. V Aero je zaposlen od leta 1980. Takoj po prihodu v našo delovno organizacijo se je tovariš Marjan aktivno vključil v delovanje sindikata. Leta 1982 je bil izvoljen za predsednika konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov delovne organizacije Aero in to funkcijo je zelo uspešno opravljal kar dva mandata.

S svojimi bogatimi izkušnjami in znanjem je veliko prispeval tudi za dobro delovanje osnovne organizacije Zveze sindikatov tozda Kemija Celje, kjer je opravljal funkcijo namestnika predsednika osnovne organizacije.

Ob vseh teh odgovornih nalogah pa je ves čas vestno in natančno opravljal delo na svojem delovnem mestu.

Na kratko naj omenimo še druge dolžnosti, ki jih je, ali pa jih še opravlja: član sekretariata osnovne organizacije Zveze komunistov tozda Kemija Celje, delegat delavskega sveta delovne organizacije, predsednik odbora za kadre in družbeni standard de-

lovne organizacije, delegat skupne delegacije SIS telesno-kulturne skupnosti, predsednik Telovadnega društva Partizan Gaberje in član predsedstva ZTKO Celje ter član drugih samoupravnih organov telesno-kulturne skupnosti.

Prezreti ne moremo tudi njegovega aktivnega delovanja v občinskem in republiškem odboru sindikata kemične dejavnosti.

Skratka, tovariš Mirnik je kot najaktivnejši član Konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov Aero, ki je lani prejela srebrni znak Zveze sindikatov, tisti, ki si je takšno priznanje vsekakor zaslužil in ga tudi prejel.

Konrad FAKTOR, vodja oddelka klišarne, je v Aero zaposlen že od leta 1965.

Do leta 1971, to je do združitve grafičnega podjetja Cetus in Aera, je tovariš Rado v Cetisu opravljal funkcije predsednika mladinske organizacije, predsednika upravnega odbora, predsednika delavskega sveta, predsednika osnovne organizacije sindikata in predsednika konference delegacije SIS za zdravstvo.

V samoupravno, delegatsko in družbenopolitično življenje Aera se je tovariš Faktor vključeval vsa leta doslej, svoja prizadevanja pa uspešno nadaljuje.

V letu 1983 je bil Rado Faktor izvoljen za predsednika osnovne organizacije Zveze sindikatov tozda Grafike, za člana konference in predsedstva konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov Aero, letos pa je bil ponovno izvoljen za predsednika komisije za športno in rekreativno dejavnost v naši delovni organizaciji.

Toliko o njegovem vključevanju v delo sindikata in samoupravnih organov v naši delovni organizaciji. Kljub temu, da mu le-to vzame veliko prostega časa, pa še vedno najde čas za delo v republiškem odboru sindikata grafične dejavnosti, regionalni zdravstveni skupnosti in svetu krajevne skupnosti.

Aktivnosti Rada Faktorja so usmerjene v uveljavljanje stališč in vloge sindikata, v izpolnjevanje ciljev in nalog gospodarskega in družbenega napredka in stabilizacije, v smotrno upravljanje z družbenimi sredstvi, v uveljavljanje načel delitve po delu in rezultatih dela, zato je srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije prav gotovo prišel v prave roke.

Ob podelitvi srebrnega znaka osnovni organizaciji sindikata Aero Delovne skupnosti skupnih služb je bilo izrečenih mnogo pohvalnih besed o njenem aktivnem delovanju. Njen izvršni odbor si ob podpori sindikalnih skupin stalno prizadeva za učin-

kovito utrjevanje vloge Zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Ob teh ugotovitvah navajamo nekatere najpomembnejše akcije, katerih pobudnik je bil Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Delovne skupnosti skupnih služb:

- predlogi sprememb nadomestil bolezenske odsotnosti z dela, odsotnosti zaradi nege bolnika in porodnega dopusta

- pobude za znižanje lestvice, ki določa višino obveznega plačila soudeležbe ob dodelitvi najemnih stanovanj

- pobude za spremembe samoupravnih splošnih aktov s področja delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo

- aktivno vključevanje v izpolnjevanje ciljev in nalog gospodarskega in družbenega razvoja

- pobude za spremembe samoupravnih splošnih aktov s področja koriščenja počitniških zmogljivosti v naši delovni organizaciji

- stalno opozarjanje na uveljavljanje načel delitve po delu in rezultatih dela

- spodbujanje delovanja blagajne vzajemne pomoči

- vzpodbujanje raznih oblik ugodnejših nakupov za delavce.

Aktivnosti osnovne organizacije Zveze sindikatov Delovne skupnosti skupnih služb so široko razvejane, rezultati njenega delovanja pa več kot uspešni in srebrni znak je nagrada za prizadevno delo, ki se tvorno nadaljuje in razvija.

Vsem trem našim dobitnikom srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije iskreno čestitamo, z željo, da bi bili pri svojem delu tako uspešni tudi v prihodnje.

Uredništvo

*Dopisujte
v naš aero*

Odsotnost delavcev zaradi bolezni

Večkrat slišimo, da odsotnost delavcev zaradi bolezni v naši družbi predstavlja delež vseh izostankov z dela. Zato nas je zanimalo, kako je z bolniškimi izostanki v naši delovni organizaciji. Iz lanskega poročila o tej problematiki smo povzeli nekaj

ključnih podatkov, ki vam jih zaradi zanimivosti posredujemo.

V lanskem letu je v naši delovni organizaciji odstotek bolniškega staleža znašal 5,6 odstotkov. Če k temu pridamo še porodniški dopust, pa to pomeni sedem odstotkov delavcev, ki so bili odsotni z dela v preteklem letu, ko smo opravili 2192 rednih letnih delovnih ur. Ko odstotke izostajanja z dela zaradi bolezni primerjamo z letom 1984, lahko ugotovimo, da smo bili delavci Aera v 1985 bolj zdravi, saj se je delež odsotnosti zaradi bolezni znižal za 0,6 odstotkov.

Primerjava izostankov zaradi bolniškega staleža v letu 1984 in 1985

TOZD	1984		1985			
	bolezen	porod. dop.	porod. dop.	bolezen	porod. dop.	porod. dop.
Kemija Celje	6,4	1,2	7,6	6,6	0,9	7,5
Kemija Šempeter	7,1	1,2	8,3	6,0	1,3	7,3
Grafika	6,6	0,9	7,5	5,7	0,6	6,3
Trženje	4,3	1,2	5,5	3,8	2,3	6,1
DSSS	5,1	2,5	7,6	4,3	3,2	7,5
DO AERO	6,2	1,3	7,5	5,6	1,4	7,0

Bolniški izostanki do trideset dni so v preteklem letu obsegali 3,6 odstotka, nad trideset dni pa dva odstotka od vseh izostankov. Tako je bil v povprečju vsak delavec Aera preteklo leto odsoten z dela trinajst dni zaradi bolezni ali 17 dni, če temu prištejemo še nego bolnega družinskega člana in porodniški dopust.

Seveda nas je zanimalo tudi to, kakšnega izvora so bili bolniški staleži. V poročilu smo zasledili podatek, da je bilo zaradi bolezni odsotnih 66,6 odstotka vseh v bolniškem staležu, zaradi nezgode pri delu 5,4, nezgode izven dela 4,8, nege družinskega člana 5,2, spremstva na zdravniški pregled 0,3 in zaradi nosečnosti ter poroda 17,4 odstotke delavcev oz. delavk. Za posamezne temeljne organizacije so podatki za to področje različni in vam jih zaradi zanimivosti posredujemo v celoti.

V Kemiji Celje se je v letu 1985 odsotnost zaradi bolezni zvišala za 0,2 odstotka in to na račun staleža v trajanju do trideset dni.

Po organizacijskih enotah je bila odsotnost delavcev zaradi bolezni takšna: v obratu jasnit je bilo v letu 1985 za 31 dni izostankov upošteva povprečje na posameznega delavca, v obratu impregniranih papirjev 27 dni, v službi kontrole kakovosti 27 dni, v obratu Loka pri Žusmu 23 dni, v Službi priprave dela 22 dni, v splošnih poslih 20 dni, v obratu barv 18 dni, v obratu AC 11 dni, v službi vzdrževanja 9 dni, v vodstvu tozda 4 dni in službi operativnega razvoja 3 dni izostankov zaradi staleža.

Tako je v tozdu Kemija Celje v preteklem letu vsak delavec v povprečju ostal v staležu 18,8 dneva, če upoštevamo nego in porodni dopust, 15,5 dneva pa brez nege in porodnega dopusta.

V Kemiji Šempeter so se odsotnosti zaradi bolezni v letu 1985 znižale za 1,1 odstotek. To je hkrati največje znižanje odsotnosti v primerjavi z ostalimi temeljnimi organizacijami.

Po organizacijskih enotah je bila odsotnost z dela naslednja: v službi kontrole kakovosti je bilo povprečno število izostankov na delavca v preteklem letu 36 dni, v splošnih poslih 35 dni, v proizvodnji strojev in naprav 22 dni, v službi priprave dela 21 dni, v vodstvu tozda 20 dni, v proizvodnji lepilnih trakov 19 dni, v proizvodnji matric 14 dni, v tehničnem vodstvu tozda 13 dni, v službi vzdrževanja 11 dni in v službi za požarno varnost in varstvo pri delu 1 dan izostanka zaradi staleža.

V tozdu Kemija Šempeter je bil v letu 1985 vsak delavec v povprečju v staležu 18 dni, upoštevajoč nego in porodni dopust in 15 dni brez nege in porodnega dopusta.

V Grafiki se je odsotnost zaradi bolezni znižala za 0,9 odstotka.

Tako je bila v preteklem letu odsotnost z dela zaradi staleža po organizacijskih enotah naslednja:

V obratu Tiskarne I povprečno 20 dni izostankov na delavca, v obratu tiskarne II prav tako 20 dni, v obratu NO 16 dni, v splošnih poslih 13 dni, v vodstvu tozda 12 dni, v obratu repro-

dukcije 11 dni, v službi priprave dela 7 dni, v službi vzdrževanja 5 dni, v proizvodnji vrednostnih tiskovin 5 dni, v službi kontrole kakovosti 4 dni in v službi oblikovanja 4 dni izostankov zaradi staleža.

V Grafiki je bil v povprečju vsak delavec 14 dni v staležu, če upoštevamo nego in porodni dopust in 13 dni brez nege in porodnega dopusta. V tozdu Trženje, je bila odsotnost z dela zaradi bolezni v letu 1985 nižja za 0,5 odstotkov, v primerjavi z letom 1984. Zanimivo je, da je bila odsotnost iz omenjenega razloga v primerjavi z ostalimi tozdi najnižja.

Odsotnost z dela zaradi staleža je bila v lanskem letu po organizacijskih enotah naslednja: v vodstvu in splošnih poslih 31 dni izostankov v povprečju na zaposlenega, v službi prodaje kemičnih proizvodov 21 dni, v sektorju notranje trgovine 20 dni, v službi prodaje grafičnih proizvodov 15 dni, v transportno skladišni službi 11 dni, v službi izvoza 10 dni, v službi raziskave trga 10 dni, v nabavni službi 7 dni, v službi uvoza 5 dni in v oddelku zastopstva in vodstvu sektorja zunanje trgovine 4 dni izostankov zaradi bolniškega staleža.

Če povzamemo povprečje navedenih podatkov lahko ugotovimo, da je bil v lanskem letu vsak delavec tozda Trženje odsoten 14 dni zaradi bolezni in nega ter porodniškega dopusta medtem, ko izračun pokaže, da gre za 8 dni brez nege in porodniškega dopusta.

Za Delovno skupnost Skupne službe lahko zapišemo, da primerjava iz leta 1984 kaže, da je bil odstotek bolnih v letu 1985 nižji za 0,8 odstotka.

Po posameznih organizacijskih enotah je bila odsotnost z dela zaradi bolniškega staleža v povprečju naslednja: v poslovno informacijskem sektorju povprečno 62 dni izostankov na zaposlenega, v raziskovalni enoti 57 dni, v pravni službi 48 dni, v splošni službi 36 dni, v interni kontroli 29 dni, v centru za samoupravno informiranost 27 dni, v posebni finančni službi 42 dni, v računovodstvu 27 dni, v vodstvu delovne skupnosti 23 dni, v službi kakovosti 23 dni, v službi družbene prehrane 19 dni, v službi organizacije poslovanja 9 dni, kadrovsko-socialni službi 6 dni, v službi za uporabnost novih proizvodov 6 dni, v investicijski službi 4 dni, v službi plana in analiz 3 dni, v vodstvu delovne organizacije 2 dni, v službi za standard in vodstvu kadrovsko-splošnega sektorja pa po en dan izostanka zaradi bolniškega staleža.

Tako je v povprečju vsak delavec Delovne skupnosti skupnih služb iz-

ostal z dela zaradi bolezni, nege družinskega člana in porodniškega dopusta skupaj 18 dni in 9 dni, če ne upoštevamo nege in porodniškega dopusta.

Če ob zaključku strnemo naše razmišljanje o problematiki bolniških staležev z mnenjem strokovne službe, vidimo, da je v primerjavi z letom 1984 odstotek odsotnosti z dela zaradi bolezni nižji, saj je stalež v delovni organizaciji nižji za 0,6 odstotkov.

Strokovna služba ugotavlja, da je odsotnost še v normalnih mejah. Res pa je tudi to: če smo v predpreteklem letu zniževanje odstotka odsotnosti zaradi bolezni pripisali nižjim nadomestilom osebnega dohodka za čas bolezni, tega za preteklo leto ni mogoče trditi. Torej verjetno le drži ugotovitev, da skrb za delavca, redni zdravniški pregledi in izvajanje preventivnega zdravstvenega programa že dajejo zelene rezultate.

D. R.

FAO – organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo

16. oktobra lani je FAO center v Rimu praznoval štirideseto obletnico svojega delovanja. V FAO centru je združenih 185 držav – članic OZN, vključeni nista le Sovjetska zveza in Nemška demokratična republika. Finančni proračun te organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo znaša 421 milijonov dolarjev. V centru dela 3500 strokovnjakov in uslužbencev, FAO center pa je organiziran v 74 področjih. Delovanje poteka po regionalnem principu: Afrika, Azija in Pacifik, Latinska Amerika in Karibi, Bližnji Vzhod, Severna Amerika.

Nekaj o delu in projektih FAO centra smo že pisali v naših internih glasilih, tokrat pa želimo spregovoriti o tem, kako je potekal naš obisk v centru.

O strukturi centra je poročal naš predstavnik v centru – tovariš Trakulja, ki opravlja funkcijo specialnega pomočnika generalnega direktorja FAO.

Najpomembnejši organ je konferenca, sestavljena iz držav-članic organizacije, ki se sestaja vsaki dve leti. Na konferenci sprejemajo poročila o

delu celotnega centra ter program in finančni proračun za dve leti. Izvršilni organ konference je svet, ki ga sestavlja 49 članic, katerih mandat traja tri leta. Konferenca izvoli generalnega direktorja, ki vodi delo sekretariata. Od leta 1975 dalje opravlja to funkcijo Edouard Saouma iz Libanona. Sekretariat sestavljajo naslednji oddelki: za ekonomsko in socialno politiko, oddelek za razvoj, kmetijski oddelek, oddelek za ribištvo, oddelek za gozdarstvo, administrativni in finančni oddelek, informacijski oddelek ter oddelek za zveze s predstavniki in direktorji regionalnih centrov.

V FAO centru smo si ogledali dva filma – HRANA ZA VES SVET ter

KAKO OŽIVITI AFRIKO. V prvem filmu smo spoznali, kako deluje FAO na področju organiziranja zadostnih količin hrane, ki predstavlja v svetu najbolj pereč problem, saj se število prebivalcev hitro povečuje, proizvodnja prehrane pa upada. V drugem filmu so bili prikazani grozljivi prizori iz življenja današnje Afrike in aktivnosti, ki so že bile sprejete, da bi Afrika po večletni suši ponovno zaživela ter da bi za vselej preprečili podobno katastrofo kot je bila in je še v Afriki in ki je terjala več milijonov življenj.

V nadaljevanju obiska je predstavnik regionalnega centra za Evropo govoril o projektih, ki so trenutno v teku:

- projekt – odpravljanje posledic suše na Balkanu, ki je predlani in lani zajela vzhodni del Jugoslavije, Romunijo, Bolgarijo, Turčijo ter severni del Grčije. Projekt je v zaključni fazi, za odpravo posledic je bilo porabljenih več kot 10.000 dolarjev.

- ohranitev okolja (odpravljanje »kislega dežja« na industrijskem področju razvite Evrope)

- vzpostavljanje ravnotežja med mestnim in kmečkim prebivalstvom ter zagotavljanje zadostnih potreb prehrane oz. kmetijske proizvodnje.

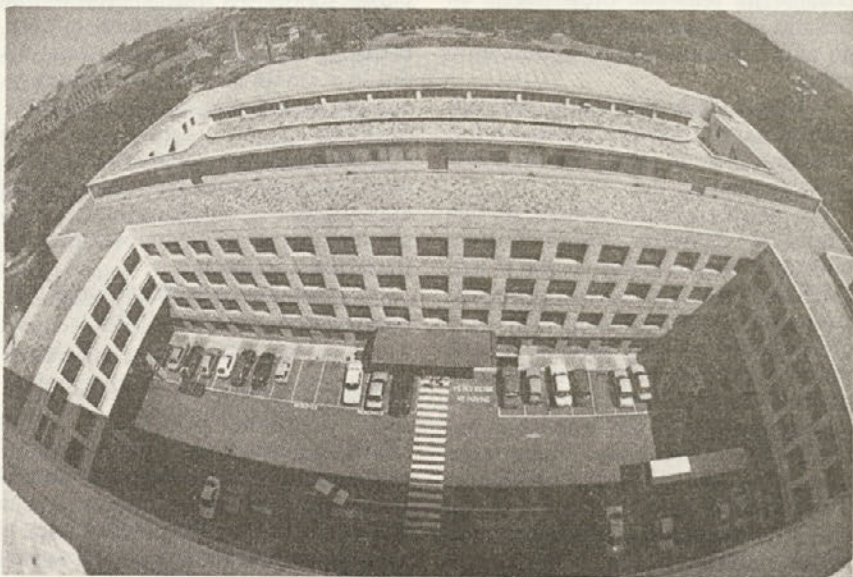
V Evropi, ki sicer velja za razvito celino, je še veliko področij, kjer se FAO mora angažirati.

Posebej so bili predstavljeni nekateri projekti, ki potekajo v Jugoslaviji:

- s pomočjo Svetovne banke je v realizaciji projekt razvoja notranjih področij Bosne ter razvoj obalnih področij Dalmacije

- na področju Trebinj so določene vasi, za katere bodo izdelali celovit načrt razvoja ter izkoriščanja energetskih virov, ki so dosegljivi

- v projektu odpravljanja posledic suše v Jugoslaviji so na primer v zemunskem kmetijskem inštitutu s po-

močjo strokovnjakov FAO vzgojili kakovostno koruzno seme, ki je izboljšalo in povečalo domačo proizvodnjo, uspešno pa ga prodajamo v Sovjetsko zvezo, Italijo, Bolgarijo, Romunijo, nekatere afriške države, itd. Naslednji projekt v tem okviru je povečanje proizvodnje mleka ter s tem hitrejši razvoj živinoreje.

Več pozornosti je bilo namenjeno tudi posledicam radioaktivnosti zaradi katastrofe v Černobilu. Čeprav strokovnjaki še nimajo celovitega poročila specializirane agencije za atomsko energijo z Dunaja o vzrokih in posledicah radioaktivnega sevanja, ocenjujejo, da o težkih posledicah oz. večjih nevarnostih ne moremo govoriti. Na osnovi posredovanega poročila omenjene agencije bodo izdelali kratkoročni in dolgoročni program.

Posebej so bile izpostavljene še aktivnosti za pomoč Afriki. Glavni koordinator vseh aktivnosti je UNDP – Organizacija ZN za program razvoja, ustanovljenih pa je tudi več meddržavnih skladov. Izdelan je tehnično-sode-

lovalni program posameznih držav. V FAO centru ocenjujejo, da je kar 60 odstotkov sredstev za pomoč Afriki zbranih v Evropi.

Toliko o našem obisku v FAO centru v Rimu, naše misli pa so že v Londonu – v Mednarodnem skladu za pomoč v borbi Južne Afrike, ki ga bomo obiskali prihodnje leto. AŽ

DRUPA 86

Deveti mednarodni sejem tiskarstva in papirja

Devetega mednarodnega sejma DRUPA 86, ki je bil organiziran od 2. do 15. maja 1985, se je udeležila vrsta strokovnjakov iz Aera. To je priložnost, da se seznanijo z najnovejšimi dosežki v svetu v grafiki in papirništvu. Sejem organizirajo vsaka štiri leta, uvršča pa se med največje tovrstne prireditve v Evropi. Nekaj vtisov s sejma je posredoval Marko ROBIDA, vodja izdelave papirja v tozdu Medvode.

Kaj vas je predvsem zanimalo?

– Zelo pozorno smo si ogledali potiskovanje samokopirnih papirjev konkurenčnih firm, selekcioniranje odrezkov dodelavnih strojev, zanimala nas je problematika tiskanja neskončnih obrazcev. Ker po rekonstrukciji papirnega stroja predvidevamo ozko grlo v dodelavi papirja zaradi povečane proizvodnje, saj se bo leta povečala za 50 odstotkov, smo si ogledali najmodernejši rezalni stroj, ki bi ustrezal naši proizvodnji. Na sejmu je bila prikazana tudi vsa oprema za laboratorijsko kontrolo papirja.

Ali ste zasledili kakšne novitete?

– Tiskanje papirja se v zadnjih štirih letih ni razvilo v rototisk in tiskanje je ostalo na premaznem papirju. To velja predvsem za boljše vrste papirja.

Povsod so v ospredju prizadevanja za računalniško vodenje tehnoloških postopkov tiskanja. To pa je zanimivo predvsem za grafike.

Cveta Robas

V šesti številki našega časopisa bomo obširneje pisali o devetem mednarodnem sejmu tiskarstva in papirja, saj ga je obiskalo precej naših strokovnjakov. Veliko zanimivega bodo povedali o novostih, ki bi jih lahko vnesli v našo proizvodnjo.

D. R.

Avtobus bratstva in enotnosti 1986

Že na poti iz Celja v Čuprijo smo se pripravljali na srečanje z gostitelji. Čistili smo grla in vadili »Oj, Moravo«, da jo zapojemo, ko se bomo setali.

Gostitelji so nas pričakali pri motelu STARI HRAST, na odcepu za DESPOTOVAČKO BANJO. Ko so vstopili v avtobus z nageljni in značkami v rokah, smo jih pozdravili s pesmijo, ki pa je zvenela bolj žalostno, saj smo bili od dolge poti utrujeni, preznojeni, predvsem pa silno žejni.

V Despotovački banji nas je pričakal moderen in udoben hotel. Takoj smo se razkropili po sobah, se nekoli-

ko osvežili in z gostitelji sedli k skupni večerji. Pozdravili smo se z gostoljubnimi domačini, ki so nam zaželeli dobrodošlico; po kozarčku ali dveh pa smo se malo razživel, posebno še ob živahni glasbi.

Naslednji dan smo si ogledali RE-SAVSKE PEČINE, ki so nekakšna mini Postojnska jama. Pečine so izredno lepo urejene in vzdrževane in pravi biser narave. Po stari slovenski navadi smo zapeli v osrednji dvorani. Zdelo se mi je, da pesem prelepo zvenijo. Iz pečine smo se odpeljali v Čuprijo, kjer smo si ogledali proizvodnjo v Mladosti. Že v obratih smo se srečevali z znanci iz prejšnjih srečanj in se pristrčno pozdravljali. Kasneje smo v njihovi jedilnici sedli k skupnemu kosilu in se v pogovoru dotaknili vprašanj, ki so zanimala nas in gostitelje.

Po kosilu smo se vrnili v hotel, kjer si je večina izbrala popoldanski počitek, nekateri najbolj vztrajni pa so odšli na ogled samostana MANASIJA.

Zvečer je bilo ponovno srečanje in skupna večerja v hotelu, kjer smo si tudi izmenjali priložnostna darila. Srečanje in rajanje smo nadaljevali do jutra v vzdušju, ki ga znajo pripraviti naši gostoljubni prijatelji. Brez težav smo se vključili v kolo, vmes pa seve-

da zaplesali tudi valček in polko. Žareča lica in smehljaji na obrazih so pričevali o enkratnem vzdušju in zadovoljstvu Aerovcev in gostiteljev.

Naslednje jutro smo se nekoliko utrujeni poslavljali, se prijaznim gostiteljem zahvalili za prisrčen sprejem in jih seveda povabili na snidenje v Celju prihodnje leto.

V avtobusu je bila nekaj časa precejšnja tišina; niti petja ni bilo slišati. S

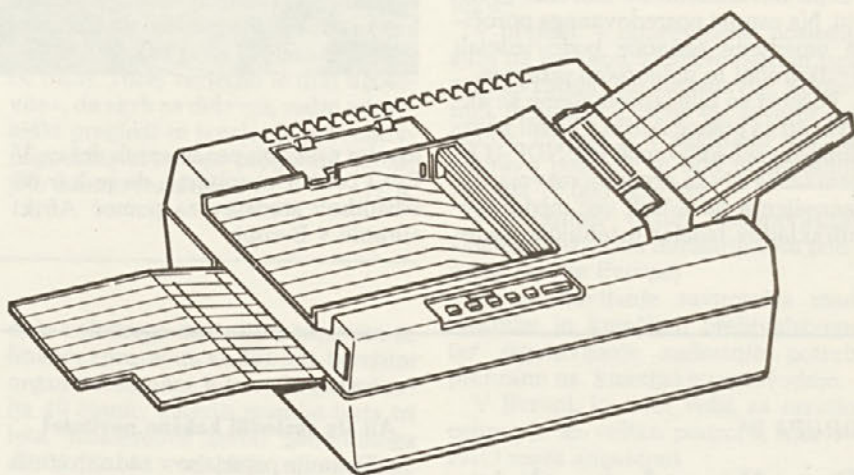
svojimi grli bi bili namreč sposobni imitirati le še »Srebrna krila«.

Med potjo smo se ustavili v Beogradu in obiskali Titovo grobnico v tišini prelepega parka, ki jo obkroža.

Vožnja domov je bila zaradi vročine zelo utrudljiva, vendar smo se v Celje vrnili zadovoljni, s prelepimi vtisi in spomini na srečanje.

Jožica BRATUŠA

SPOZNANJA IN NOVOSTI

V Aeru imamo telekopirni aparat

Skladno s prizadevanji za modernizacijo pisarniškega poslovanja so vse bolj pomembne različne tehnike prenosa pisnih sporočil (besedil, rokopisov, grafov, itd.).

Pri nas je za te namene trenutno na voljo le tehnika telegrafskega prenosa, ki sicer ima veliko dobrih lastnosti, pa tudi pomanjkljivosti, tako da vseh potreb vsekakor ne more izpolniti. Kot dopolnilo k telegrafski tehniki se v svetu hitro uveljavljajo nove tehnike prenosa pisnih sporočil, predvsem teletext, faksimile in nekoliko specifičen videotext. Vse te oblike se lahko izvajajo v telefonskem omrežju, v omrežju za prenos podatkov ali kombinirano v obeh omrežjih.

Faksimile terminali so izredno primerni za telekomunikacijski prenos načrtov, diagramov, rokopisov, fotografij, itd. Za prenos dokumentov formata A4 potrebujejo klasični terminali 2 do 3 minute, najmodernejši pa le nekaj deset sekund. Zelo pomembno je tudi dejstvo, da za delo na teh terminalih ni potrebno posebno strokovno

znanje, pač pa jih lahko – podobno kot fotokopirni stroj – uporablja vsakdo. Čeprav je ta tehnika že dolgo znana, se je v Evropi pričela uporabljati šele v zadnjem času. Vzrok za to je bil predvsem v pomanjkanju mednarodne standardizacije in nezdržljivosti terminalov različnih proizvajalcev, bolj množična uvedba pa se načrtuje za obdobje 1986–1990.

Vključevali se bodo predvsem v telefonsko omrežje, v izjemnih primerih (terminali z velikimi hitrostmi prenosa) pa tudi v javno omrežje za prenos podatkov.

Aero TOZD Trzenje je z nakupom faksimile aparata xerox Telecopier 295 stopil v korak s časom – za sodobno in racionalno poslovanje s svojimi partnerji doma in v tujini. Xerox Telecopier 295 se uvršča v skupino ekonomičnih in kompaktnih faksimile aparatov CCITT 3. Z uporabo standardnih telefonskih linij vrši prenos pisnih sporočil v manj kot 30 sekundah. Pošiljanje sporočil je zelo enostavno: original vložimo v avtomatski vlagalec za originale, obrnemo telefonsko številko drugega faksimile aparata, pritisnemo gumb »START« in postopek snemanja in prenosa originala se prične. Naenkrat lahko vložimo v avtomatski vlagalec 30 origi-

nalov. Tudi postopek sprejemanja je zelo preprost: aparat bo avtomatsko odgovoril na poziv, odtiskal original in se izključil iz linije ob koncu prenosa ob kateremkoli času. Skupno lahko sprejme 300 strani formata A4 na 100 metrski roli, s tem, da se vrši avtomatsko rezanje in odlaganje prejetih originalov.

Vse potencialne uporabnike v DO obveščamo, da je faksimile aparat na voljo v TOZD Trzenje; njegova številka je 25305.

Služba RT in EP

NAŠ AERO

ŠPORT IN REKREACIJA

Smučarski četverboj Aero – Nivo – Libela – Toper

Pisati o smučanju je kar malce ne- navadno za ta letni čas, toda tako je v tem času vsako leto, ko se ne snežnem plazu v Logarski dolini srečajo smučarji delovnih organizacij Aero, Nivo, Toper in Libela.

Letos je bila organizator že 16. četverboja naša delovna organizacija. Zahtevno tekmovanje smo skušali čim bolj pripraviti in tudi izvesti. Zato je delovna skupine naše smučarske sekcije že dan pred tekmo na plaz, ki je približno tisoč metrov visoko, znosila vso opremo, ki je za takšno tekmovanje potrebna in pripravila progo.

Proga pod stenami Ojstrice in Planjave je bila dokaj zahtevna, tako da je nekaj tekmovalcev moralo odstopiti, nekateri pa so kljub padcem prismočali v cilj. Po zanimivih vožnjah v štirih kategorijah tekmovalk in tekmovalcev so se že stari prijatelji in znanke zbrali pri počitniški koči Nivoja. Ob prijetnem vonju pečenega mesa in dobre kapljice je potekala razglasitev rezultatov, na kateri so pokal zmagovalcu, ki ga podeljuje Občinski sindikalni svet, in prehodni pokal, prejeli smučarji AERA, ki so letos slavili že deseto zmago.

Po podelitvi priznanj je v prijetnem razpoloženju potekal srečelov, na katerem so imeli srečo (eni več, drugi manj) vsi udeleženci četverboja.

Ob zaključku smo se udeleženci poslovili z željo, da se bomo prihodnje leto, ko bo organizator četverboja delovna organizacija NIVO, ponovno srečali.

**REZULTATI 16. ČETVERBOJA EKIP
AERO – LIBELA – NIVO – TOPER**

ŽENSKES

1. Cehner Marija	T	42,91
2. Pajk Ivanka	A	46,05
3. Krošelj Vera	L	47,41
4. Miglič Vera	T	48,31
5. Špeglič Marija	A	52,32
6. Ferič Jerneja	A	61,55
7. Žumer Majda	N	121,11
8. Deželak Vanda	T	Odstop

MOŠKI NAD 45 LET

1. Rožič Niko	N	43,05
2. Zgoznik Slavko	A	45,78
3. Tanšek Oto	L	49,59
4. Cvahte Mojimir	N	49,79
5. Kovačič Gorazd	A	50,32
6. Koštomaj Otmar	A	51,51
7. Mulej Milan	L	53,48
8. Veber Zoran	N	56,64

MOŠKI 35-45 LET

1. Zimšek Toni	L	45,90
2. Srebot Ivan	A	47,60
3. Slamnik Jože	A	49,80
4. Cocej Jože	L	50,00
5. Štruc Jože	L	50,31
6. Kuzmin Sašo	L	50,66
7. Vučer Janez	A	50,75
8. Koštomaj Albert	N	54,21
9. Voga Edi	A	78,02
10. Zimšek Milan	A	Odstop
11. Nunčič Igor	A	Odstop

MOŠKI DO 35 LET

1. Meznarič Marko	N	43,06
2. Zupan Srečo	A	43,08
3. Jenko Radovan	A	43,17
4. Krašovec Matjaž	L	45,92
5. Bratec Vojko	L	46,33
6. Senegačnik Samo	L	47,65
7. Završnik Stane	A	47,89
8. Pišek Boris	L	49,63
9. Polšak Drago	A	50,14
10. Velenšek Stojan	L	50,27
11. Florjančič Zdravko	T	57,50
12. Zagoričnik Branko	N	60,21
13. Kolšek Vitko	T	Odstop
14. Trateški Sandi	L	Odstop
15. Hribernik Andrej	L	Odstop
16. Štamol Milan	A	Odstop
17. Podergajs Jože	A	Odstop

EKIPNO

I. mesto	AERO	474,58
II. mesto	LIBELA	486,22
III. mesto	NIVO	
IV. mesto	TOPER	

NASVIDENJE V LOGARSKI DOLINI LETA 1987. Prireditelj je **NIVO**.

Osmi planinski kolesarski maraton

Prizadevni člani planinskega društva Aero Celje so 31. maja in 1. junija izvedli že osmi planinski kolesarski maraton iz Celja v Logarsko dolino, dolg okoli 130 km.

Na letošnji akciji so sodelovali tudi planinci iz pobratenih društev celjske

CINKARNE in ŽELEZNIČARJA ter štorske ŽELEZARNE.

Skupina 81 kolesarjev s spremljevalci je zahtevno prvo etapo do Logarske doline dobro prevozila, kljub slabemu vremenu. Najbolj vneti planinci so obiskali tudi koči na Okrešlju in pod Ojstrico.

Naslednji dan so se polni načrtov za prihodnji maraton vrnili v Celje, kjer so se zbrali v rekreacijskem centru na Gričku. Organizatorji so podelili zaslužena priznanja, izžrebali pa so tudi praktične nagrade.

Blaž Črepinšek

Neznano je postalo znano

Planinci se zbiramo na železniški postaji, opremljeni za slabo vreme – skorajda vsi v vetrovkah. Tudi drugi potniki imajo dežnike, ker v presledkih dežuje. Ni nas še veliko in želimo si, da bi prišli vsi tisti, ki so se prijavili. Tokrat so se nam prvič pridružili mladi planinci planinskega krožka s Celodnevne osnovne šole »Fran Roš« v Celju. Planinsko društvo Aero je mentor tem mladim bodočim gornikom in zato je tudi prav, da smo prav v neznano načrtovali skupen planinski izlet.

Kljub slabemu vremenu je bilo vzdušje med potjo večji del živahno, vse pa je popestril še živ-žav mladih.

Že takoj, ko smo izstopili na železniški postaji v Savi, se je oblikovala petintrideset članska planinska kolona. Mladi so polni radovednosti – kam? – stopali spredaj. Vodnik izleta Andrej je moral nešteto krat odgovarjati na različna vprašanja in seveda na:

»Tovariš, kam pa gremo?«

Vselej je odgovarjal: »V neznano«.

In spet so se oglašali mladi planinci:

»Ha-ha, saj vemo, saj smo prebrali na planinskem smerokazu.

Zasavske svete gore, dve uri hoje«.

Vse to se je dogajalo med potjo. Močno nas je močil droban, vendar vztrajen dež. Kar lepo nam je curljal po obrazu. Nič ni pomagalo, saj smo izlet šele začeli, in vzpenjali smo se vse višje.

Po enourni hoji je vodnik odredil počitek za prigrizek. Zbirali smo se pod kozolcem, na travnikih sredi prečudovite doline, ki je tokrat ne vidimo takšne, kot jo je ustvarila narava. Še

vedno je rahlo deževalo. Ker smo že pri razpisu izleta omenili tudi mali kviz, zapišimo še nekaj o tem.

Iz črk, praviloma iz imena in priimka nekega znanstvenika, bo treba poiskati pravilno rešitev. Znanstveniku je bilo ime Georg in dodali smo še, da se je ukvarjal z meritvami v naravi na raznih področjih. Vprašanje smo zastavili tako, da smo pravi odgovor bolj zavili, bolj skrili, ker bi bilo sicer prelahko.

In spet nadaljujemo izlet. Pot nas je vodila čez vso dolino k hribovju nasproti. Spet smo prišli v gozd in lepo ozelenel je že odnesel nekaj dežja. Sli smo mimo peskolomov in že smo bili pri koči na Zasavski gori.

Daljši predah je dobrodošel in tudi topla enolončnica je pregnala hlad po dežju. Vsi izletniki so pričakovali, da se bo pričel kviz, ker pa Zasavske gore niso bile naš pravi cilj, smo krenili naprej. Prijetno je hoditi po takih grebensko-gozdnih poteh mimo redkih domačij, po obronkih in spet navzdol, pa malce nazaj in kar opazili nismo, da je nehala deževati. In že se je pokazala prva modrina neba in tudi pesem mladih planincev je napovedala prihod sonca in utrujenosti ni bilo več. Bil sem presenečen, saj smo bili na nogah že več kot tri ure.

Mladi spredaj so veselo zavriskali in ko smo jih dohiteli, so bili prepričani, da smo na cilju. Ne, to še ni bil pravi cilj, ustavili smo se le pri čudoviti SITULI v vasi Vače. Kmet Grilc je to ogromno vedro izkopal leta 1882, zanesljivi podatki pa nam povedo, da je bila izdelana že v šestem stoletju pred našim štetjem. Same figuralike in vse podobe na njej ne bi opisoval, saj bi bil gotovo preskromen, lahko pa povem, da si jo je res vredno ogledati.

V vasi Vače na kmečkem turizmu smo zastavili uganko izleta. Svinčniki in papir so pripravljeni in vse je nape-to. Še enkrat ponovimo vse podrobnosti in dodamo še navodila, ter pove-mo še priimek našega izmišljenega znanstvenika. Kviz se je pričel, črke se premetavajo in tvorijo nove in nove besede, pa tudi že prve rešitve. Tisti, ki so dobro opazovali med potjo, gotovo niso že pred Vačami prezrli v gozdu nameščene table in napis: gozdna sprehajalna pot na GEOSS. Zanje je bila rešitev lahko in tako je bilo na koncu kar dvanajst pravih rešitev. Pričeli smo z žrebanjem. Knjigo o pripovedi v gorah je dobil planinec Kristjan. Tudi koledar planinskih akcij za leto 1986 mu bo prišel prav.

Dobil ga je zato, ker je bil na izletu najbolj primeren planinec. In kaj je bila prava rešitev kviza. Iz črk imena in priimka izmišljenega znanstvenika se je dalo pravilno sestaviti: GORE –

VAČE – GEOSS, kar kratko predstavlja našo pot enodnevnega izleta.

Iz Vač smo po polurni hoji stopili še v središče Slovenije. Sliši se malce čudno, vendar je tudi to zanimivost, ki je ne bi smeli prezreti. Geografsko središče Slovenije pri Spodnji Slivni nad Vačami označuje granitni kamen z obeležji strani neba ter vedno plapola slovenska zastava s tradicionalnim petelinom na vrhu. Ne manjka tudi lipovo drevo in vse, kar naj ponazarja našo deželo.

Zaključili smo naš izlet, poln malih zanimivosti in vsega, kar si je vredno tudi drugače ogledati. Vače z GEOS-SOM torej vabijo. Do tod je speljana tudi tlakovana cesta iz Litije.

Po dvanajstih kilometrih smo že pri lepo urejenem gostišču in avtobus nas je popeljal v Litijo. Še pesem na postaji in vlaku in že smo bili spet doma.

Perc Franc

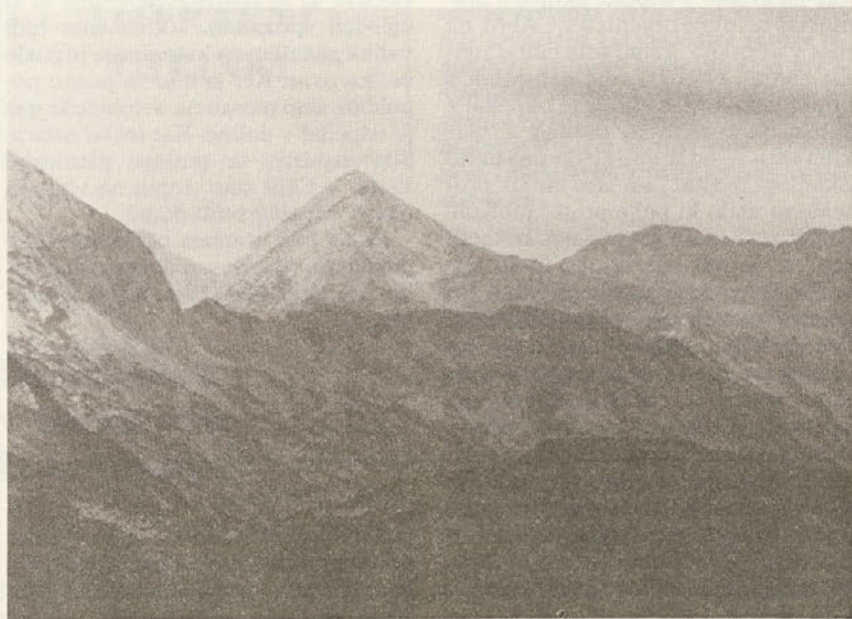
Izlet na Golico

V počastitev dneva mladosti je planinska sekcija pri OO sindikata organizirala izlet na Golico. V prekrasnem majskem dnevu smo se izletniki z vlakom odpeljali do Jesenic, nakar smo se podali na prijetno, ne preveč za-

htevno pot do vrha Golice. Pomlad z vsem svojim okrasjem, cvetoče narcise in žvrgolenje ptičev je bila lepa spremljava izletnikom. Tudi izbira miss narcis je popestrila prekrasen majski izlet.

Planinska sekcija bo v letošnjem letu organizirala še izlete na Češko kočo, Vršič, Triglav, pohorsko transverzalo in na Krvavec.

K. Dovč

Izlet v neznano

V šoli, kjer sem vključen v planinski krožek, nam je tovarišica povedala, da bomo šli na izlet v neznano. Na ta izlet nas je povabilo PD Aero Celje. Vsi, ki smo se odločili za ta izlet, smo bili zelo radovedni, kam bomo šli.

V soboto, 17. 5. 1986, smo se zbrali na železniški postaji v Celju. Vreme je bilo slabo, deževalo je, vendar nas to

ni oviralo. Z vlakom smo se mladi planinci in tovarišica Betka ter planinci PD Aero odpeljali v neznano. Ko smo se pripeljali z vlakom v Zidani most, smo prestopili na vlak, ki odpelje proti Ljubljani. Na postaji Sava pa smo izstopili. Naš vodnik tovariš Perc nam je povedal, da se tu pričenja naša hoja. Ker je še vedno rahlo deževalo, smo se ogrnili s pelerinami in veselo odkorakali še vedno v neznano. Vzpenjali smo se v hrib, vmes pa občudovali naravo in se šalili. Tovariš Perc nam je

pokazal zaščitene rože in druge posebnosti, ki jih mora vsak planinec poznati in upoštevati. Ob poti so bile markacije in smerokazi in tako smo ugotovili, da je naš izlet na Zasavsko goro. Po uri in pol smo res prišli do lepega doma na Zasavski gori, kjer smo si slekli mokra oblačila, se pogreli in dobro najedli. Naša pot se je nadaljevala. Prenehalo je deževati in pozdravilo nas je toplo sonce in lepa narava. S pesmijo in dobro voljo smo prišli do naše naslednje postojanke. V Vačah pa nas je čakalo presenečenje. Člani PD Aero so nam pripravili kviz. Iz besed GEORG AČESESOV smo morali ugotoviti tri kraje, kjer smo ta dan že bili, ali še bomo. Z velikim navdušenjem smo reševali in prišli do rešitve

GORE, VAČE in GEOSS. Sledilo je žrebanje pravih rešitev ter podelitev knjižnih nagrad. Potem nas je pot vodila naprej do tretjega kraja, ki smo ga že ugotovili, to je GEOSS. Bili smo na geografski sredini Slovenije. Za spomin na prijeten in lep izlet, smo se še vsi skupaj slikali in odšli na avtobus, ki nas je odpeljal na železniško postajo v Litijo. Malo utrujeni, vendar srečni, ker smo vsi uspešno premagali pot, smo se z vlakom in pesmijo vrnili v Celje.

Bilo je lepo in še si želimo takšnih izletov s prijaznimi planinci PD Aero Celje.

GREGOR TKALČIČ, 2. a
COŠ Fran Roš Celje

Planinski izlet

Na planinskem krožku smo se zmedli, da gremo v soboto, skupaj s planinci iz delovne organizacije Aero, na izlet v neznano. Vstati sem moral zgodaj zjutraj. Nabasal sem nahrbtnik s hrano in pijačo in ati me je odpeljal z avtom na železniško postajo. Z vlakom smo se ob reki Savinji peljali do Zidanega mosta. Tam smo morali prestopiti na vlak, ki pelje proti Ljubljani. Peljali smo se do kraja Sava. Izstopili smo, si oprtali nahrbtnike in šli navzgor. Pot je bila dolga in naporna. Pri nekem kozolcu smo se ustavili, pomalicali in šli naprej. Ko smo prišli do Zasavske koče, smo se preoblekli in se

igrali razne igrice. Po kosilu smo se odpravili do Vač, kjer smo imeli kviz. Kviza smo se udeležili vsi planinci, izžebanci pa so od tovarne Aero dobili lepe nagrade. Potem smo šli peš do Geossa, ki je središče Slovenije in si ogledali spomenik. Videli smo tudi velike pašnike, na katerem se je paslo veliko ovac. Ker je bilo že pozno popoldne, smo morali na avtobus, ki nas je odpeljal v dolino. Kar težko nam je bilo zapustiti te prelepe planinske kraje. V Litiji smo stopili na vlak, ki nas je odpeljal proti domu.

Doma sem starejšemu pripovedoval o doživljajih tega dne, nato pa sem utrujen zaspal. Želim si še več takih izletov.

Uroš Trkaj, 2. a
COŠ Fran Roš Celje

Dvakrat petdeset je sto in še enkrat toliko ...

Vse se pričenja kot neka uganka, tiho, skrivnostno, zapleteno in tako, da bi nam skoraj ušlo.

Zajela so nas prvomajska praznovanja. Planinci smo se podali v okolico naše Celjske kotline po bližnjem gričevju. Nekateri že dan poprej, da so prižgali kresove in posedeli ob njih, pa tudi zaplesali in zapeli.

Na začetku najlepšega meseca v letu je še vreme, sončno in toplo, praznovanje še olepšalo. In kje je bilo res najlepše, najbolj svečano?

Še dolgo se bom spominjal pripovedi, skromne in zares take, kot jo lahko

podoživljajo sicer odločni, pa vendar pravi in skromni planinci. To so tisti, ki so jim gore – pozimi ali pa celo leto – vse, za kar je vredno živeti.

In zdaj skrivnosti malce po ovinkih nasproti, kot je po ovinkih iz Celja drvela Diana vse bližje in bližje dolini Krme. V zaselku Radovna je v snegu obstala. Naprej je bilo treba peš, žal veliko prezgodaj. Krepko uro in še več sta planinca gazila skozi sneg – počasi navkreber – proti Zasipski planini. Prispela sta do Kovinarske koče. Bila je zaprta, tudi čas ni dopuščal, da bi posedela.

Dve debeli uri hoje sta bili za njima, ko sta prispela v predel, ki mu pravijo »Pri lesi«. To so veliki »šodri« in do tod je poleti komaj opazna vozna pot. Tokrat tod ni bilo vozil, ni potočka Krmarice – vse je bilo pod debelo snežno

odejo. Tu je po navadi štart, za seboj pa sta imela že več kot dveurno globoko sled v snegu od pretežkih nahrbtnikov.

Pot je vodila v strmino in pravzaprav se šele začela. Hoja je bila vse počasnejša, nahrbtnika kot kazni težka, do cilja je še polovica poti. Od tod naprej je treba vztrajno in odločno. Tu ni odstopanja, kot če stopiš le za korak stran z atletske steze in si rešen. Tudi povratek je treba všteti in zanj zbrati pogum in moč. Zato nam tudi rumeni ali rdeči karton (kot na tekmar) nič ne pomagata. Včasih bi ga morda radi vzeli, le da bi bili v trenutku nazaj, vendar tu gori jih nihče ne deli.

Po kratkih postankih in pogledih v okolje, noge znova iščejo varne korake vse višje in višje. Gozdna meja se je umaknila in prava prostranost se je šele pričela odpirati. Ruševja ni, obilica snega ga je skrila in tudi vse poletne grape in vrtače so zasute. Strmina je bila vse večja in sneg je postajal vse trši.

Vse bo poplačano si rečeta, navezala sta dereze in v novo, še večjo strmino sta zapela svojo pesem cepina. Zimska oprema je nepogrešljiva. Sapa zapira in duši pot, ki hoče zlesti iz telesa. Sopiha, sekata stopinje, obideta skale in znova v plaz, strmino, ki je noče in noče biti konec. Pa vendar – le malo še, in ugledala sta znano podobo gore, ki nas tudi v lažjih pogojih in drugačnem dostopu tako prevzame. Čeprav je pred našima planincema še

Zora je svojega »Abrahama« dočakala še bolj odločna kot jo kaže posnetek. Če bo zdravje, bo tudi vse drugo, je dodala. Takole opremljena se je poskušala s štiritočkami v tujini, se vrnila in dejala: »Ne zato, ker sem tu doma, in tudi ne zato, da bi kaj veliko premišljevala, domače gore so zares najlepše«.

Tako sta v objektiv ujeta Franci in Zora, v suhih skalah ali pa v snegu. Od vsepovsod imata posnetke za spomin na tiste dni, ko bosta lahko hodila le do podnožja naših gora. Vse kaže, da pa to še ne bo kmalu, prevelika je njuna volja, da bi kar naenkrat odnehala.

dober kos poti, je ob pogledu na Triglav vse lažje.

Vzhodna reber malega Triglava se znova skriva. Premagati je treba, še kotel in strmine nad Kalvarijo ter zadnja prečenja sosednje Rži. Nato še prav zadnja strmina (kratka, pa huda) in znova v sonce h Kredarici, prelepi postojanki v zavetju.

Pravljilčno bi dejali, očak Triglav je znova sprejel v svoj objem presrečna planinca. Letos – zaradi obilice snega – je tak kot le redkokdaj. Nikjer ni zgornjega ledenika in vmesnih skal, vse je speto od spodnjih podov navzgor, domala do samega grebena med malim in velikim Triglavom. Strmine so grozljive, presegajo 70 stopinj naklona. Stala sta ob ograji pri domu, nasmejana sta zrla navzgor in vsrkavala vse lepote skladnosti strmin, belih skal in ledenih snežnih previsov. Vse bi rada obdržala zase. S tem kratkim predahom je poplačano vse. Utrujenosti od več kot šest urne hoje ni več. Neverjetna moč se je vrnila v mišice, ki se, kot po sauni prerojene, pripravijo za nova pota.

Franci je Zori stisnil roko in jo poljubil. Pa ne zato, ker jima je uspel zimski vzpon v te višave. Bila sta že veliko višje na Mont Blancu, in na Matterhornu in še kje.

Vse to je veljalo njenemu osebnemu slavu in prav praznovanju prvega maja v letu 1986.

Potihoma, vendar korak h koraku, vztrajno in vsa polna izrednih planinskih doživetij, sta prav v teh dneh srečala vsak svojega »Abrahama«. Kaj lepšega si nista mogla zaželeli njuni skupni planinski poti in naša pristna planinska čestitka je lahko le en sam cvet teloha.

Spustimo se še v dolino h kramljanju v njuni hiši na Lahovni, kjer je kar preveč skromno tekla beseda o obeh slavljencih. Planinci jima želimo še veliko lepega v gorah in veliko zdravih let!

Prepričan sem, da jim bo uspelo še marsikaj, saj sta odločna gornika. Menim, da bolj za res kot za šalo – pa čep-rav ob kozarcu vina – še nista dokončala vse tisto, kar sta načrtovala. Kje je pa še vse tisto spontano in sproti, kot sama

Franci se je razgovoril:

»Veš, ko sva hodila po tistem grebenu, po tistem grozečem in strmem, sva z Zoro vsak svojega Abrahama pahnili nazaj v globače, nizko v dolino k drevesom, potokom in tratam. Zaklical sem, naj le znova prideta sem gor v višave, morda naju bosta lahko odpeljala domov v zapeček«.

Tako sta prvomajsko praznovanje in svoj osebni praznik praznovala Franci in Zora Krošelj dolgoletna člana našega planinskega društva Aero, ki ju vsi planinci dobro poznamo. Franci dela v DO TAMI, Zora pa je pridna delavka v našem tozdu Kemija Celje.

S planinsko pripovedjo smo skromno predstavili oba, predvsem vsem novim članom društva in novim sodelavcem v naši delovni organizaciji.

Franc Perc

LITERARNI UTRINKI

Od prvomajskih praznikov dalje je med jugoslovansko in evropsko javnostjo zavladal strah pred radioaktivnim sevanjem, kot posledica okvare črno-bilske atomske centrale. Zato predstavljamo članek, ki smo ga povzeli po reviji Teleks, ker na čudovito lahkoten in duhovit način opisuje delo v izotopnem laboratoriju v tistih najbolj kritičnih dneh.

Hudi dnevi v izotopnem laboratoriju

Tistega jutra sem prišel na Onkološki inštitut in že sem zagrešil prvo napako: odtrgal sem šop trave pred našim laboratorijem, ga stlačil v kive-to in prosil Janjo, naj jo izmeri.

Prejšnji dan smo namreč na »razširjenem« poslušali trezne in zaskrbljujoče številke strokovnjaka iz Zavoda za varstvo pred delom, nato pa smo v kriznem ozračju skušali poiskati zaščitne ukrepe. Prva je bila seveda misel na jodinacijo vseh Slovencev. Če namreč cekar napolniš z belimi jabolki, rdeča vanj ne morejo več. Še radikalnejši je bil predlog, naj bi slovenske ščitnice zaustavili s hormoni. Zazeblo me je ob misli na ceno takega podviga in na stotisoče komplikacij. Kolegico s hormoni sem pomagal preglasovati. (Propadel je tudi kasnejši

kuloarski in povsem laični predlog, naj bi Slovencem ščitnice enostavno izrezali). Pristali smo na pričakovanim kompromisu: po eno kapljico joda predšolskim in šolskim otrokom.

Trava »štejek«, je tisti hip oznanila Janja s svojim 8-mesečnim trebuhom.

No, servus, sem si mislil in prosil Janjo, naj travo še stehta. Marička pa naj prešteje standard in ozadje. Številke so bile hitro na mizi in izračunali smo si, da bi bilo potrebnih 100 kilogramov trave za dozo radiojoda, kot ga dajemo pri preiskavah naših bolnikov. Tudi »zaupni podatki«, do katerih se je prikopal tehnik Stanko, ki je pri teritorialni, so me pomirili. »Zdravstvena« doza joda je bila v kubičnem metru mleka iz Posočja, medtem ko bi grosupeljskega uporabili za otroke. Ne bo hudega, sem izjavil in napravil že drugo napako.

Drrrink... je zazvonil telefon, tukaj Ljubljanski dnevnik. Ali bi morda lahko... V prvem intervjuju sem povedal pač tisto malega, kar sem vedel. Dopoldne je teklo kot vedno. Običajna »izotopska džungla« z bolniki, izvidi, prepri, recepti, protekcijami, dopisi in podobnim.

Opoldne sem spet odšel na kolegij in požrl včerajšnji jezik. Jodove razstopine ne bomo dajali, smo odločili, ker je Avstrijci in Švedi tudi ne. Oni so zanesljivo pametnejši od nas in pika.

In kaj naj vendarle ukrenemo za zdravje Slovencev? Vsestranska razprava je pokazala, da tega ne vemo. V dani situaciji je še najboljša slediti ukrepom, ki jih je predpisala oblast. Ona to ve mnogo bolje od Švedov.

Ko sem šepal nazaj na onkologijo, me je pogrelo. Oblast natančno ve, koliko je bekerelev v slovenskem zraku, solati, mleku in vodi, celo v vžigalicah in pralnem prašku. Koliko pa je tega hudiča v slovenskih ščitnicah, ki so njegova tarča, pa nam nihče ni oznail, niti nam ne, iz »razširjenega«. Nekaj prikrivajol!

Odločil sem se za diverzijo in zgrabil telefon. Kolegica, sem dejal, gotovo te skrbi za svoje otroke. Pripelji jih ob štirih ... Metka pripelji jih ob petih ... Prijatelj, ob šestih smo na voljo tvoji družini ...

Preuredili smo star, pa zanesljiv števnik, pripravili primerne standarde, izmerili ozadje »na pol procenta« (natančnosti) in že je prihrumela mularija. Pričelo se je šteti, risati, miriti mulce in računati. Barbara je jabolka, Urša je hotela soka. Tomaž je divjal po hodniku, le Krištof je bil neslišen: kvaril je računalnik.

Ob devetih zvečer se je umirilo. Natančno smo izmerili 10 otrok in vsi so imeli v ščitnicah radiojod. Od 0,2 do 1,1 nanokrija. Največ tisti, ki je hladnokrvno natepaval solato, in najmanj oni, ki je v kriznih dneh obležal zaradi noric. Kaj zdaj to pomeni?

Zbral sem vse svoje radiološke izkušnje in izračunal, da bodo ščitnice teh otročičev, ki so nam razdejali laboratorij, obremenjene s skupno 0,4–2 miliradov.

Povprečni Slovenec, sem razmišljal, je vsako leto obremenjen s kakimi 200 miliradi. Pol tega nam poklanja mati narava, drugo polovico pa medicina s svojimi rentgeni in izotopi. Dodatna 2 milirada pomenita nekaj podobnega, kot če bi bilo leto za 3 dni daljše. Nič posebnega, sem si mislil, napravil požirek vinjaka ter odšel spat.

Od desetih prej pregledanih otrok smo v ponedeljek še enkrat pregledali šest. Pri petih je jod povsem izginil iz ščitnice, pri tistem, ki je tako rad jedel solato, pa je padel z 11 na 3 nanokirije.

Iz postelje me je vrglo že ob štirih zjutraj. Nekje sem ga moral polomiti! Zakaj toliko hrupa zaradi 2 miliradov? Kdo je zdaj nor?

V laboratoriju sem spet preverjal številke, ponovno izračunaval in – ker novih ni – brskal po starih knjigah. Kakorkoli pa sem te ščitnice obračal, sem videl, da jih vsak nanokiri obremeni s približno dvema miliradoma.

O naših meritvah sem obvestil kolega iz »razširjenega« in ta si je oddahnil. Hvalabogu, da smo odstopili od jedne razstopine! Poklical sem še Ljubljanski dnevnik. Novinarki, ki je stopila v sobo, še preden sem odložil slušalko, sem sporočil naše ohrabrujoče številke.

Potem je prišla Beba s cekarjem solate: Mi jo lahko izmerite? In Janja je spet sedla za tehtnico in števnik.

Drrrink ... Čuj, kolega, smešno vprašanje, vendar kaj je s solato?

Drrrink ... Pogledaj prijatelj, ali bi lahko izmerili mojo solato?

Drrrink ... in še in še ...

Pričel se je inferno.

Ob desetih, v živi oddaji na radiu, je bil uspeh mojih pomirjevalnih poskusov enak ničli.

Vrnem se v laboratorij, in spet: drrrink ... To bo najbrže republiški sekretar, si mislim, pa ni bil:

– Molim sestru Špelu!

Drrrink ... Moja hčerka se panično boji žarčenja!

In tako je šlo iz ure v uro. Pravzaprav je šlo vsako uro na slabše. V laboratoriju se je grmadilo solate, bolnikov, mleka, izvidov, skute, receptov in zelenk z deževnico.

Nato me je sestra Špela pičila v žilo. Dala mi je 10 mCi tehnečija (10.000.000 nanokirijev), ki naj bi pojasnili moje dvomesečno šepanje. Tedaj je prihrumela televizija. Ostremu nosu tovarišice Vahnove ni ušlo, da sem ravnokar napravil požirek vinjaka, kljub temu pa sem ji pogumno razgrnil svoje argumente o 1 nanokiriju in 2 miliradih. Verjela mi je.

TV horda je s svojo kamero odvihrala, mene pa so položili pod našo. Moje koleno je na monitorju zažarelo kot Halleyev komet in olajšano sem pomislil: Hvalabogu, »le« artritis je, tako kot pri Švejkju. V sobo pa je pomolela zoprna Stankova glava.

Šef, s svojimi nanokiriji si ga užgal za faktor 10. Stotisoč deljeno s tisoč ni tisoč, ampak sto.

To je res in v glavo mi je planila kri. Standard sem preučeval kar na svojo staro, sklerotično pamet. Neslo me je in zdaj je blamaža popolna. Omahnil sem v »radiokemijo«.

Izgini ven! Glihkar si mi pokvaril skuto, me je nadrla Janja. Bil sem pač še radioaktiven po injekciji in uničil sem ji merjenje. Odšel sem naprej po hodniku.

Pazi, šef! V »dvojki« meri Stanko svoja jajca!

Tudi ta migljaj sem razumel; Stanko se ukvarja z dopolnilno kmetijsko dejavnostjo. Skozi (francosko) okno sem odšel do trafike in kupil Dnevnik, kjer je bila moja sramota že natisnjena. Pa mi je hitro odleglo. Člančič je bil napisan tako, da je bila napaka v njem komajda opazna. Nato sem pomagal Tini odgnati žensko, ki je silila v laboratorij z zmrznjenim bikovim stegnom.

Otroške ščitnice so bile torej obremenjene s 4–20 miliradi, 10-krat več, kot sem oznanil Dnevniku. Ne za tri dni, ampak za mesec dni življenja v moji lipovi deželi. Medtem, ko so na valu 202 vozili solato pod nadzorstvom strokovnjakov na posebna odlagališča, sem pogledal v tabele še zase. Špela mi je s svojim tehnečijem naložila 100 miliradov na celo truplo, mojim starim ledvicam pa je poklonila posebno skrb: kakih 10.000 jih bo.

Drrrink ... Aha, to bi bil lahko republiški sanitarni, si mislim, pa ni bil. Prosim gospo Janjo ...

Osem mesečni trebuh se je privaril v sobo in oddrdal v telefon z resnim glasom: Vaša čebulica ima 2,3 nanokirija na kilogram. Plus minus 20 procentov. Zgornja, še varna meja za uživanje je 280 kilogramov, vendar pravi šef, da je za vaše zdravje bolje, če to količino zmanjšate.

Avša, sem zdaj jaz nadrl neresno nosečnico. Ne norčuj se iz ljudi, ki so na smrt prestrašeni. Sploh pa sem že ničkolikokrat razložil, da zgodnje, še varne doze sevanja ni. Vsako sevanje je škodljivo, pa naj bo še tako majhno, po pravilu pač, da je za malo denarja le malo muzike. Kancerogeni učinki se v organizmu nabirajo tako dosledno, kot se prah na tehle knjigah za mojim hrbtom. Tveganje za raka – gledano z vidika SR Slovenije – narašča z dozo sevanja, ki se v nas nabira. Znanost ve, da vsak rad (1000 miliradov), ki ga populacija prejme, povzroči pri enem milijonu ljudi po eno odvečno smrt vsako leto. Pri dvajsetih miliradih, ki smo jih namerili, lahko torej pričakujemo – po letu 1995 – vsako leto po 0,04 Slovence, ki ga bo brez potrebe pobralo. Zaradi joda mislim, ne zaradi česa drugega. In le, če se stopnja radiacije v zraku ne bo več povečevala, sem končal svoj podučni nagovor.

Ne širi panike po nepotrebnem, me opomni kolega Francelj. Tvoji podatki veljajo le pod pogojem, da bi bilo obsevano celo telo, medtem ko nam Rusi zdaj grejejo le ščitnice, težke kakih 60 gramov. Tvoj izračun tveganja je pretiran.

Šef, na rentgen te kličejo, zaslišim s hodnika. Odšepam k sosedom in ti mi – ne da bi trenili z očesom – naložijo na koleno še kakih 2000 miliradov. »Domačega« je treba pa temeljito pre-

gledati. Za protiuslugo rentgencem sem otovoril Janji dva cekarja solate. Poklical sem Inštitut Jožef Štefan, ker me je zanimalo, če so tudi oni kaj namerili pri ljudeh. Da so, je povedal kolega in pričel drdrati – bekerele. Poskočil mi je pritisk in prekinil sem ga: Pojdite k vragu vi, fiziki s svojimi »novimi« enotami. Da bi se izognili, lenuhi, nekaj pretvornim konstantam, ste pahnili v nesrečo vse preostalo človeštvo. Vse življenje sem razmišljal v kirijah na radih, zdaj pa naj požiram vaše bekerele in siverte.

Stvar je povsem preprosta, je ostal miren in prijazen kolega na IJS. En kiri je natančno 376 gigabekerelov, ali 37×10^9 bekerele. S siverti je še enostavneje. Nisem mu ugovarjal in on

mi je zato svoje bekerele ljubeznivo prevedel v nanokirije. Tudi njegove številke so se zdaj gibale od nič pa do 10. Le turisti iz Kijeva so jih prinesli nazaj nekaj več, vendar jih nihče ni presegal 50.

Ker so se naša merjenja tako lepo ujemala, se mi je pritisk znormaliziral, pa ne za dolgo.

Drrrink ... Tudi to pot ni bil nikakršen republiški organ. Le neka ženska je hotela nazaj svoje redkvice. Zameglilo se mi je pred očmi.

Drrrink ... Oprostite, prosim, nekaj medu bom iztočil, ali bil morda smel ...

Marjan Erjavec
radiolog slovenski

spraševanja je treba opraviti in preživeti kontrolne naloge. Potem je vsega konec, konec mučnega sedenja v zatohlih učilnicah.

Konec bo. Vsi že štejemo dneve in tedne do konca, da se bomo sprostili in uživali v poletnih dneh, brez skrbi in misli na šolske dni. Vsi pa se seveda tudi čimbolj trudimo in si prizadevamo, da bi bil naš izkaz čim lepši, ker se zavedamo, da je v znanju naša prihodnost.

Natalija Pavlič, 7. a
COŠ Fran Roš Celje

Heroj, ki ga občudujem

Tito, da, ta lepa, pogočna beseda, mi še danes pomeni zelo veliko. Občudovala sem ga, odkar sem slišala za njegovo ime. Vedno sem mislila, da se bom z njim srečala, da mu bom lahko segla v roko in da mu bom povedala,

da ga imam rada. Potem pa se je zgodilo.

»Umr! je.« Moje velike želje po srečanju so se sesule v prah. Čas teče in od njegove smrti je minilo veliko časa. In med tem časom sem postala starejša, pametnejša, toda Tito še vedno živi v meni in vedno bo, ker vem, da je veliko storil za naš narod, da bi imeli mi mladi drugačno, lepše in srečnejše življenje.

Natalija Pavlič, 7. a
COŠ Fran Roš Celje

Pri Joštovih

V sredo, devetega aprila, smo imeli obrambni dan. Obiskali smo Joštov mlin. Spoznali smo tovarišico Darinko Joštovo. Povedala nam je, kako je bilo med vojno.

V mlinu je bilo med vojno drugače kot v današnjem času. Ni bilo toliko hrane, kot danes. Joštovi so imeli dva otroka. Eden je bil star pet let, drugi pa še tretjega leta ni dopolnil, ko se je začela vojna. Nekega dne pa so v vas prišli Nemci. Joštove so izgnali v Srbijo. Otroci niso smeli zraven, zato je vse starše zelo skrbelo. Joštova otroka so odpeljali v Ormož.

Ko so partizani osvobodili domovino, so se vsi izgnanci vrnili domov. Zelo so bili veseli, ker so bili zopet vsi skupaj.

Tovarišica Joštova nam je pripovedovala resnične zgodbe, zato smo jo ves čas napeto poslušali. Ko je končala pripoved, smo ji povedali deklamacijo in ji zapeli pesmico. Program jo je zelo razveselil, zato nam je v zahvalo

spustila račke. Čofotale so po vodi. Radi smo jih gledali, saj so počele prave umetnije. Smejali smo se, ko je racman zlezal na raco. Kmalu smo se naveličali gledati race, zato je tovarišica odločila, da gremo domov.

Anja Zagožen, 2. b
COŠ Fran Roš, Celje

Bliza se konec šolskega leta

Da, res je. Počitnice trkajo na vrata in šolski dnevi se počasi poslavljajo. Šolske ure so vedno bolj nevzdržne in se vlečejo iz minute v minuto. Vsi pogledujemo na uro in štejemo minute do zvonjenja. Mika nas prelepo vreme, ptičje petje in vesel otroški krik. Prevzame nas, da bi tudi mi stekli v prelepo naravo.

Ampak ne, ne smemo, treba se je učiti za čim lepši uspeh. Še zadnja

Dobrih šest let sem bila pionir. Svojo zaobljubo sem izpolnjevala vseskozi in vedno ... Ko sem še bila ciciban in sem obiskovala prvi razred, sem bila vsa polna sreče, ko so mi rekli pionir. Še bolj sem se zatopila v knjige in se učila. Učila-učila – saj to je največje in najvažnejše delo pionirja.

Rastla sem in s tem tudi moj razum. Vedno bolj sem spoznavala delo pionirja, in vse boljše sem ga opravljala. V sedmem razredu pa se mi je zazdelo, da sem vse to prerastla in mislim, da so to občutili tudi drugi. Marsikateri sedemnajstletnik mi je rekel, da sem še »malinovc«, vsaj po letih sodeč.

Vendar je bil pravi vzrok ta, da še nisem bila mladinka. Vse bolj se je bližal petindvajseti maj, tem bolj so me zafrkavali.

Bila sem ciciban, pionirček, pa dojenček in vse do malinovca. Mislim, da sem vso rdečo barvo, ki jo imam v sebi, pokazala v tistih dneh.

Kar tako se jim tudi nisem dovolila igrati z mano. Večkrat sem jim odgovorila, vendar še ni zaleglo.

V sredo smo bili sprejeti med mladince. Zelo lepo je bilo in tudi dobro pripravljeno. Že tokrat smo lahko poznali delo mladincev. Dobila sem izkaznico in nagelj, da bi bila popolnejša mladinka. Tudi zakusko so nam pripravili takšno, da je bilo vse skupaj še boljše tudi po okusu. Že en dan sem mladinka! V enem dnevu pač ne morem pokazati dela in vedenja. Lahko sem ga pokazala v preteklosti in pokazala ga bom tudi v letih, ki prihajajo.

Upam, da bom vzorna mladinka, ki spoštuje svojo domovino in ljudi v njej. Vem, da smo generacija, ki bo tudi morala prispevati za boljši jutri in da je tudi od nas odvisno naše skupno življenje.

Urška Močnik, 7. a
COŠ Fran Roš Celje

KULTURA IN USTVARJALNOST

Ob koncertu pevskih zborov

Mešani pevski zbor Aero in moški pevski zbor France Prešeren iz Vojnika sta se predstavila na koncertu, 5. junija letos, v dvorani Narodnega doma v Celju. Pevci obeh zborov so se

na koncert temeljito pripravili. Poslušalci, ki so do zadnjega kotička zapolnili dvorano, so bili z nastopom obeh zborov zadovoljni, kar so potrdili z dolgotrajnim ploskanjem. Koncertni program je povezoval naš sodelavec Tone Škrbec. Moški pevski zbor iz Vojnika je nastopil pod vodstvom Mire Kodrun. Zbor je letos praznoval petdesetletnico delovanja, kar je brez dvoma vsega spoštovanja vreden jubilej.

Mešani pevski zbor Aero, praznuje letos sedmo obletnico delovanja. Od lanskega leta dalje zbor deluje pod vodstvom Emila Lenarčiča. Vaje ima enkrat tedensko. Seveda od tako imenovanega sindikalnega zbora nihče ne pričakuje bleščečih rezultatov. Dovolj je, da se ob posameznih nastopih dostojno predstavi. In to se je tudi zgodilo, kar potrjuje zapis profesorja Ego Kuneja, ki je bil objavljen v Novem tedniku in ga v celoti objavljamo.

Z občutkom za linijo

OB KONCERTU ZBOROV
AERO IN F. PREŠEREN VOJNIK

Ob koncu sezone, zlasti v maju in v začetku junija se vrstijo kulturne prireditve tako pogosto, da jim komaj sledimo. Večkratni poskus, da bi v tem kulturnem direndaju naredili nekoliko reda, se je slabo obnesel, kajti vsaka kulturna skupina, bodisi zbor ali instrumentalni ansambel, ima svoj načrt dela, svoje želje in ambicije. Vendar je komaj najti kulturne skupine, ki si ne bi želela ob koncu vsakokratne letne dejavnosti predstaviti javnosti s svojimi dosežki.

Sredi tega bogatega kulturnega dogajanja sta se prejšnji četrtek srečala v Narodnem domu dva pevska zbora, mešani zbor tovarne Aero in moški zbor France Prešeren iz Vojnika, kot njegov gost.

Moški pevski zbor France Prešeren vodi Mira Kodrun z dobro roko in z občutkom za pevsko linijo. 24 članski zbor je presenetil s solidno kakovostjo. Glasovi so sveži, tenorji prijetni, lahkotni, zvok je homogen, intonacija dokaj zanesljiva. Program je vseboval pretežno ljudske pesmi, med njimi je bilo posejanih nekaj umetnih. Posebno je uspela Venturinijeva Bazovica z dobro podanim baritonskim delom in jasno izgovorjavo. Z okusno interpretacijo smo slišali Ipavčevo Imel sem ljubi dve. Manj posrečena je skladba Regiment po cesti gre Emila Adamiča, kjer pa je bil ritem izrazit in zopet jas-

na dikcija. Adamičevi Završki fanjte so manj uspeli zavoljo prehitrega tempa, zaradi katerega je trpela ritmična preciznost. Basi so jo vrezali po svoje. Zelo lepo je bila podana Puab'č s'm star... v priredbi Sama Vremšaka in s simpatičnim solistom Matjažem Kováčem. Zbor je spremljal solista diskretno, z interpretacijo je spominjal na Slovenski oktet. Prav tako je uspela Vremšakova Ko bi Zilo noj Dravco, v kateri je dominiral zelo dober solist Štefan Mauh, ki poseduje naraven, plemenit glas in poje muzikalno. Skratka, dober zbor! Drugemu basu bo treba posvetiti več pozornost, izpiliti še nekatera mesta, pa bo zbor zablesnel v odlični kvaliteti. Miri Kodrun vsa čast za dobro opravljeno delo.

Drugi del večera je izpolnil 35-članski mešani zbor tovarne Aero, ki ga vodi Emil Lenarčič. Tudi Lenarčič je izbral pretežno narodni program. Od 11 pesmi je bilo osem ljudskih in tri umetne iz znanega, preizkušenega repertoarja v priredbah Kramolca, Mirka, Preglja, Pahorja, Venturinija in Prelovca. Zbor je dokaj enoten in zveni dobro, bolj zanesljivi so ženski glasovi, manj tenorji in basi, ki rabijo še mnogo nege. Izgovorjavo bo treba izboljšati, fraze dobro izdržati na globokem dihu, dinamiko popestriti, da bo uspeh še boljši.

Nekaj pesmi je lepo uspelo, npr. Rasti rožmarin v priredbi Emila Adamiča in zaključna Ženka mi v goste gre v priredbi Zorka Prelovca.

Lenarčič s primernimi gibi vodi zbor, v sorazmerno kratkem času osmih mesecev je dosegel zadovoljiv rezultat, ki še marsikaj obeta.

EGON KUNEJ

Spoštovani sodelavci!

Mešani pevski zbor AERO Celje vabi k sodelovanju v novi sezoni 1986/87, ljubitelje zborovskega petja, vseh glasovnih skupin.

Pevske vaje so enkrat tedensko, ob ponedeljkih, v večernih urah.

Prijavite se lahko: Danici Žic-Stanič ali Dori Rovere.

ZA DOBRO VOLJO

Ne morem se umiti, mama, kad je polna umazane posode.

Nikar ne govori neumnosti! Ne bova imela za zajtrk nogavic!

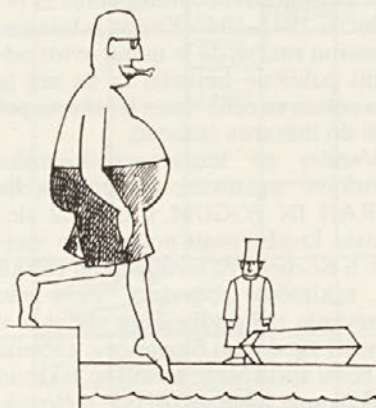

P. S.: Oprostite, da moja pisava ni posebno lepa.

KOPALCI, PAZITE! PREBERITE IN PREIZKUSITE!

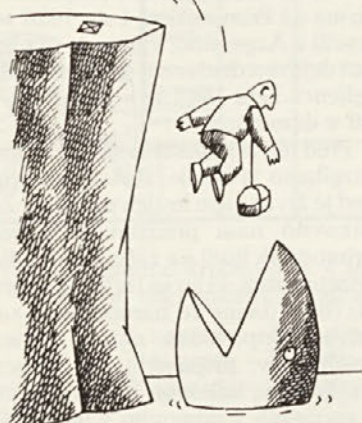
VEDNO NAJPREJ PREIZKUSITE, KAKŠNA JE VODA

NE HODITE V VODO S POLNIM ZELODCEM

NE PLAVAJTE SAMI NA DOLGE PROGE

NE SKAČITE V VODO, ČE NE POZNATE GLOBINE

KO PRIDETE IZ VODE, SE DOBRO OBRISITE

UPOŠTEVAJTE NAVODILA IN PREPOVEDI

Preberite, ne bo vam žal...

Pri Založbi Obzorja Maribor je lansko leto izšel roman Romaina GRAYA – STISKA KRALJA SALOMONA. Kratka vsebina romana je:

Salomon Rubinstein nekdanji kralj konfekcije, sedanjí doberdelnik, imeniten, uglajen starec, ima na prvi pogled vse, kar si človek v jeseni življenja more želeči. In vendar videz vara: Čim srečnejši se zdi, tem bolj ga daje življenjska stiska zaradi samote in izjalovljene ljubezni iz preteklosti. Njegovo zgodbo spremljamo tako, kakor jo doživlja Jean, trenutno taksist, drugače imeniten mehanik za drobne, vsakdanje reči, po značaju pa preprost, prepričljiv življenjski filozof, ki si kar naprej išče odgovore v jezikovnih slovarjih in skuša iz prebranega najti globlji pomen tudi pri navadnih vsakdanjih besedah. Ko začne delati za kralja Salomona, postane tudi popravljač ljudi, to pa tega trdnega mladeniča ravno tako pahne v stisko, da se še komaj reši. Roman doseže svoj zapetljaj pri srečanju s pevko Coro, s katero se oba moška najmeta v čudnem trikotniku.

Romain Gray je napisal zelo posrečen roman, ki mu daje poseben čar ravno preprosta taksistova pripoved, napisana v živem, čeprav mešanem jeziku. Prek njegovega spoznavanja življenjskih resnic, moramo sprejeti njegov končno razkriti optimizem. Kaže nam temne, tesnobne strani življenja, vendar nam z globljim zelo človeškim odkrivanjem stvari, za katere je vredno živeti, odkriva svet v katerem je dovolj svetlih trenutkov. Skratka – razkriva nam zgodbo, ki nas obogati za marsikatero spoznanje.

SVETIŠČE – roman Williama FAULKNERJA, ameriškega pisatelja, znanega kronista juga, je izšel letos pri Založbi Obzorja Maribor, v prevodu Vladimira Pivka.

Faulkner, ki je sicer eden najpomembnejših ameriških književnikov, njegovi romani pa slikajo nasprotja med posameznikom in družbo, med svobodo in redom, spodobnostjo in čutnostjo.

Svetišče pa, spominja na kriminalni roman, saj pripoveduje zgodbo o sodnikovi hčerki Temple, vzgojeni v puritanskem okolju, ki preživi pustolovsko, groteskno noč v odročni podrtiji, kjer jo zalezujejo pijani pohotneži. Nekdo je pri tem umorjen. Temple pa – seveda posiljena – pristane v javni hiši v Memphisu, dekle z zapravljenjo prihodnostjo. Oče jo najde po naključju in odtlej živi pod njegovim var-

stvom, a tudi on, je po vsem tem strt in le še razvalina.

Medtem pa si odvetnik Horace Benbow prizadeva razvozlati umor, najti resničnega morilca. Vse to se dogaja v baptističnem, s predsodki prežetem okolju. Tako sledimo sojenju Leeju Goodwinu, čigar nedolžnost poizkuša dokazati njegov zagovornik Horace, za pričo nastopi tudi Temple. Vendar, množica je strožji sodnik od sodniškega zbora, kadar se razvnamejo strasti, takrat sodi množica po svoje. Sodi z linčanjem, s požigom. Ne zanima je, ali je krivec resnično kriv saj preprosto potrebuje svojo žrtev.

Avtor opisuje zgodbo in junake v njej takšne kakršni so, plod okolja, družbe v kateri živijo.

STRAH IN POGUM, štiri novele Edvarda KOCBEKA je knjiga, ki je v ponatisu izšla 1984 leta pri Mladinski knjigi v Ljubljani.

Poznavalci menijo, da je Strah in pogum danes najbolj razvpito in hkrati najmanj znano literarno delo Edvarda Kocbeka. Knjiga ima za seboj nenavadno, hudo usodo. Objavljena je bila jeseni 1951 leta in kmalu po izidu priključila nase obširno organizirano publiciteto, ki jo je razglasila za ideološko sporno in napeljana zoper izročila narodnoosvobodilnega boja in revolucije 1941–1945. Knjiga je bila neposredni razlog, da je moral avtor odložiti politične funkcije in da mu je bila potem za celih deset let zaprta pot tudi do literarne javnosti.

Vendar so literarnozgodovinske raziskave ugotovile, da predstavlja STRAH IN POGUM v povojni slovenski književnosti pomemben mejnik. S Kocbekovo novelistično zbirko se zaključuje površno, črno-belo obarvanje najusodnejšega obdobja v novejši zgodovini Slovencev, začenja se novo sproščeno, pesniško iskreno razkrivanje njegove osebnosti – človeške problematike.

Ob prebiranju Kocbekovih novel smo vse bližje resnici, da je tragična človeška usoda enaka za zmagoviteža v sebi – zgodovinskega in ubogega smrtnika, človeka svobodne volje in moči, ki ne pozna meja in njegove usode, ki se s smrtjo zanj za vedno v celoti konča.

Roman Pearl BUCK – MAVRICA je izšel lani pri Založbi Obzorja Maribor, v prevodu Mirka Napasta.

Mavrica je edini roman znamenite pisateljice – Nobelove nagrajenke s katerim si je izbrala za temo gledališče. Roman je doživel uspeh, kjerkoli so ga izdali, tako kot vsa dela Pearl Buckove. Vsebinsko romana pa je takšna:

Osrednja oseba romana je newyorški industrialec Heney Patter, ki se je

do svojega petdesetega leta dokopal do bogastva in ugleda in živi razmeroma umirjeno med poklicom in zakonom brez otrok. Z ženo redno obiskuje gledališče in predstave ga čedalje manj zadovoljujejo, ker se mu zdijo neživljenjske in zlagane. Po naključju se seznani z mladim režiserjem, ki mu pripoveduje o nekem še neuprizorjenem delu. Patter se odloči, da bi s svojim vplivom in denarjem pomagal do uprizoritve tega dela, vendar samo tako, da bo uprizoritev ustrezala njegovemu okusu.

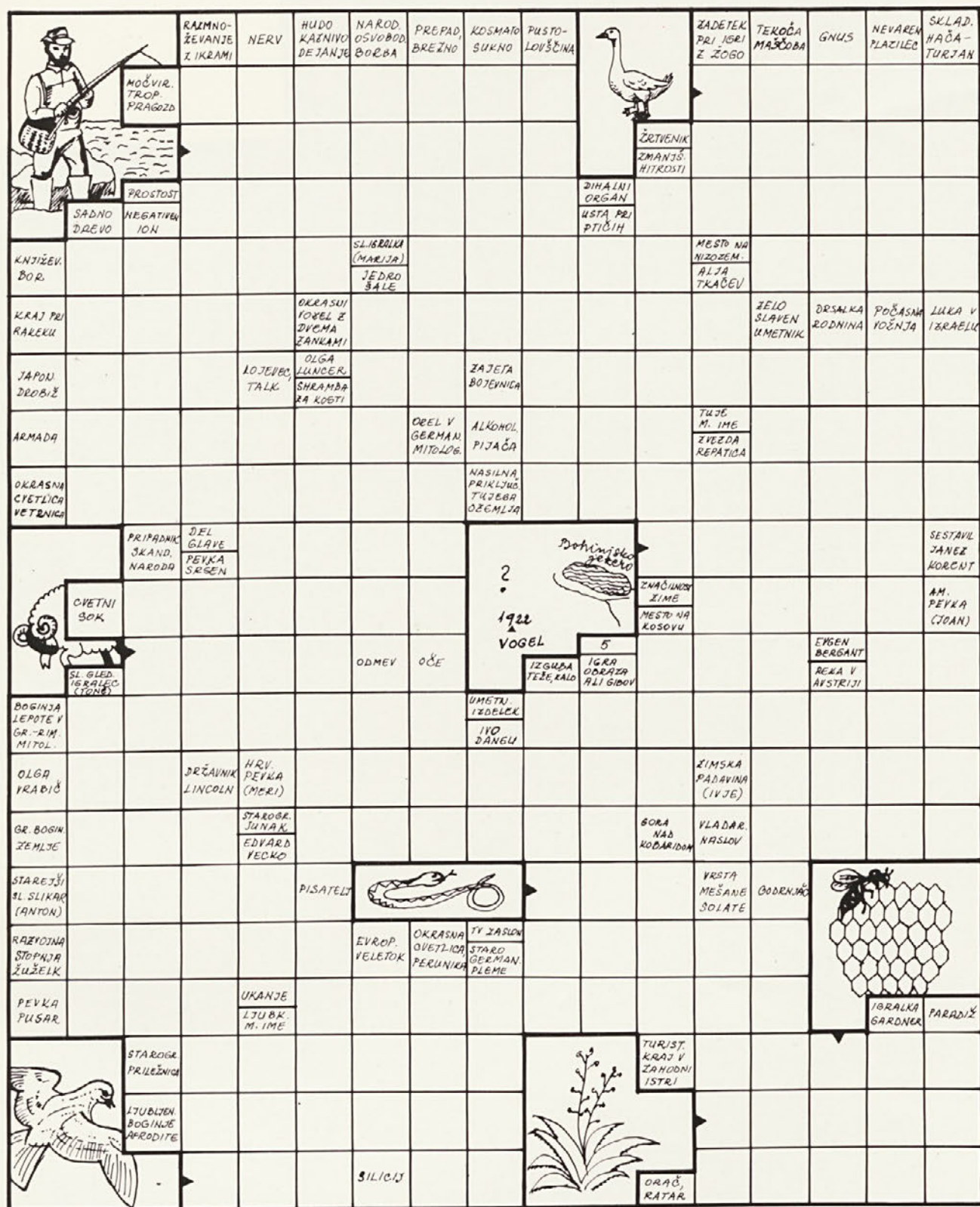
Ta sklep je usoden za Patterjevo življenje. Znajde se v povsem novem svetu, med gledališčimi ljudmi, ki hkrati privlačijo in odbijajo. Zaplete se v razmerje z Eleno, sprieno zvezdnico, družijo se z mladim režiserjem in njegovo ženo. Tako spremlja nastajanje te igre, od začetkov do premiere, sočasno pa snema igralcem, režiserjem in drugim maske, za katerimi se skrivajo pred svojim občinstvom. Slednjič se mu odpre pogled na realnost tega sveta. V življenju z njim občuti njihove zmote, zmedenosti in ljubezni in se po hudem duševnem boju naposled vrne k svoji ženi. Ob njej nadaljuje svoje nekdanje, umirjeno življenje – prepričan, da mora človek ostati zvest okolju, ki ga je izoblikovalo, tako pa tudi samemu sebi.

Tisti, ki ste poznavalci pisanja Pearl Buck veste, da je njen način pisanja jezikovno lep, zanimiv – skratka zelo dober. Zato oni, ki je še ne poznate, gotovo ne boste razočarani, če boste prebrali njeno Mavrico in seveda tudi ostala dela.

Življenjepis Franca KURINČIČA – NA TEJ IN ONI STRANI OCEANA, ki je izšel pri založbi Borec 1981. leta je zelo zanimivo in razgibano branje. Franc Kurinčič, znani slovenski izseljenec, po domače Lovrenčkov z Idrskega, se je rodil leta 1900. Knjiga je izšla za njegovo osemdesetletnico. Kot avstroogrskega vojaka je okusil prvo svetovno vojno, po njej pa pritisk fašizma na Primorskem. Leta 1928 se je izselil v Argentino, kjer se je uveljavil kot dejaven društveni delavec med izseljenci. Leta 1948 se je z družino vrnil v domovino.

Pred leti je napisal spomine na svoje razgibano življenje. Avtorjeva pripoved je živahna in bralca pritegne. Zelo slikovito nam predstavlja življenje primorskih ljudi na začetku stoletja, s posebnostmi, ki so se izgubile in predstavljajo danes že narodopisno zanimivost, pripoveduje nam o življenju izseljencev, pripoveduje o življenju izseljencev, kakor ga je okusil sam in o razmerah v domovini v letu 1948, kakor jih je doživel kot povratnik.

Dora Rovere

Za nagradno križanko št. 4 smo prejeli 142 rešitev.
Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada - 2000 din - VUČKOVIČ Suzana - TOZD Kemija Celje
2. nagrada - 1500 din - KRAJNC Peter - TOZD Grafika
3. nagrada - 1000 din - POLJANŠEK Majda - DSSS

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 5 pošljite na naslov: Kadrovsko-spolni sektor AERO Celje, Čuprijska 10, Celje. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 15. julija 1986.

Celje - skladišče
D-Per

452/1986

1119861595,5

COBISS •